

Analýza motivace studentů ke studiu zdravotnických a sociálních oborů

Michaela Kusendová

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav zdravotnických věd

akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michaela Kusendová**

Osobní číslo: **H13801**

Studijní program: **B5350 Zdravotně sociální péče**

Studijní obor: **Zdravotně sociální pracovník**

Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Analýza motivace studentů ke studiu zdravotnických a sociálních oborů**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti motivace.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvantitativního průzkumu z oblasti motivace pomocí dotazníkového šetření.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků průzkumu, jejich shrnutí a návrh doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

MATOUŠEK, Oldřich et al. Metody a řízení sociální práce. Praha: Portál, 2013, 395 s. ISBN 978-80-262-0213-4.

MIDDLETON, Michael a Kevin PERKS. Motivation to learn: transforming classroom culture to support student achievement. California: Corwin, 2014, 229 p. ISBN 978-1-4129-8671-7.

NAKONEČNÝ, Milan. Motivace chování. Praha: Triton, 2014, 599 s. ISBN 978-80-7387-830-6.

PLHÁKOVÁ, Alena. Učebnice obecné psychologie. Praha: Academia, 2004, 472 s. ISBN 80-200-1086-6.

ÚLEHLA, Ivan. Umění pomáhat. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005, 128 s. ISBN 80-86429-36-9.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PhDr. Josef Konečný, CSc.

Ústav zdravotnických věd

Datum zadání bakalářské práce:

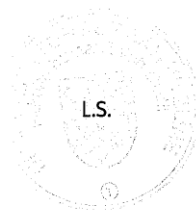
16. prosince 2015

Termín odevzdání bakalářské práce:

20. května 2016

Ve Zlíně dne 16. prosince 2015

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Zlatica Dorková, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- o odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- o beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- o na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- o podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- o podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- o pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- o elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- o na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 19. 2. 2016

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářská a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odprá-ří-li autor takového díla udělit svolení bez vězného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybnějšého projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Cílem této práce je bližší zaměření na motivaci studentů ke studiu zdravotních a sociálních oborů. V řešení této problematiky bylo v rámci kvantitativní metody využito dotazníkové šetření, následná interpretace získaných dat je pro lepší přehlednost prezentovaná pomocí grafů. Provedeným výzkumem bylo zjištěno, že studenti jsou spokojeni s danou vysokou školou pouze v některých případech, s motivováním ze strany vyučujících jsou spokojeni průměrně, a kdyby mohli něco změnit, byl by to současně špatně sestavený rozvrh hodin. Na základě zjištěných údajů, díky celkové prezentaci výsledků studentského mínění, je možné v této problematice najít řešení, a zlepšit motivační aspekt v rámci studia.

Klíčová slova:

motivace, motivace studentů ke studiu, osobnost učitele, osobnost studenta, sociální práce, etika, zdravotně sociální pracovník, porodní asistentka

ABSTRACT

The main aim of this thesis is a closer focus on students' motivation to study medical and social disciplines. Questionnaire survey was used within a quantitative method in solving these problems. Subsequent interpretation of gained data was for clear arrangement presented via graphs. By this research it was discovered that students are satisfied with chosen university only in some cases. They are satisfied with motivation from teachers' side only on average, and if they could make any changes, it would be a better assembled timetable. Based on the discovered data, due to results from surveys, is possible to find solutions, and improve motivational aspect within education.

Keywords:

motivation, students' motivation to study, teachers' personality, students' personality, social work, ethics, health and social worker, midwife

Poděkování:

Ráda bych poděkovala doc. PhDr. Josefu Konečnému, CSc. za vedení mé práce. Také bych chtěla poděkovat mé rodině a přátelům, kteří mi byli během studia velkou oporou.

Prohlášení:

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....

Michaela Kusendová

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 MOTIVACE	13
1.1 INTRAPSYCHICKÁ A EMOCIONÁLNÍ PODSTATA MOTIVACE.....	14
1.2 VNĚJŠÍ A VNITŘNÍ MOTIVACE.....	14
1.3 PRIMÁRNÍ A SEKUNDÁRNÍ MOTIVACE	15
2 UČITEL, STUDENT A PROSTŘEDÍ	16
2.1 OSOBNOST UČITELE.....	16
2.2 OSOBNOST STUDENTA	18
2.3 MOTIVACE VOLBY STUDIA.....	18
2.4 PROSTŘEDÍ A KLIMA ŠKOLY	19
3 VÝBĚR POVOLÁNÍ	20
3.1 VLIV OSOBNOSTI NA VOLBU POVOLÁNÍ.....	20
4 SMYSL A POSLÁNÍ SOCIÁLNÍ PRÁCE	21
4.1 POSLÁNÍ SOCIÁLNÍ PRÁCE.....	21
4.2 POMÁHAJÍCÍ PROFESE	22
4.3 SOCIÁLNÍ PRÁCE JAKO VĚDA A UMĚNÍ	22
4.4 ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ PRACOVNÍK.....	22
4.4.1 Osobnost zdravotně sociálního pracovníka.....	23
4.5 PORODNÍ ASISTENCE.....	23
4.5.1 Osobnost porodní asistentky	24
5 ETIKA PROFESIONÁLNÍ PRÁCE	26
5.1 ETIKA ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ PRÁCE.....	27
5.2 ETIKA PORODNÍ ASISTENCE	27
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
6 METODIKA PRÁCE	29
6.1 CÍL VÝZKUMU	29
6.1.1 Výzkumné otázky.....	29
6.2 METODY SBĚRU DAT	29
6.3 RESPONDENTI.....	30
7 REALIZACE VÝZKUMU	31
7.1 VÝSLEDKY A ANALÝZA VÝZKUMU	31
7.2 OTEVŘENÁ OTÁZKA.....	50
8 DISKUZE	51

ZÁVĚR	54
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A INTERNETOVÝCH ZDROJŮ.....	55
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	57
SEZNAM GRAFŮ	58
SEZNAM TABULEK.....	59
SEZNAM PŘÍLOH.....	60
PŘÍLOHA Č. 1 DOTAZNÍK – KVALITA STUDIJNÍ MOTIVACE	61

ÚVOD

Motivace je pro každého jedince důležitá a je nedílnou součástí našeho života. Slouží nám k tomu, abychom se rozhodli vykonat určitou věc, a také k tomu, abychom ji dotáhli do zdárného konce. Motivace je tedy nutná nejen v běžném životě, ale i v životě pracovním nebo studijním.

Právě tématu motivace v rámci studijního života se budu věnovat ve své bakalářské práci. S motivováním a motivací blízce souvisí také to, do jaké míry je student vůbec se školou a oborem spokojen, tedy zdali je dostatečně motivován k tomu, aby na zvolené vysoké škole vůbec setrval. Existuje spousta faktorů, které motivaci mohou ovlivnit. Jedná se o faktory vnější i vnitřní. Nejdůležitější jsou samozřejmě faktory vnitřní, protože jsou nejsilnější, naproti tomu vnější faktory člověka formují a ovlivňují.

Toto téma jsem si vybrala z toho důvodu, že mě zajímalo, do jaké míry jsou studenti Ústavu zdravotnických věd spokojeni s výběrem své vysoké školy a daného oboru, jak celkově hodnotí motivování učitelů, kteří jsou v rámci studijní motivace nezbytní, a co studentům naopak ve studiu nevyhovuje.

Téma kvality studijní motivace je aktuální i z toho důvodu, že je vhodné, aby bylo na požadavky nebo připomínky studentů reagováno včas. Domnívám se, že na vylepšování interní komunikace a zpříjemnění organizační kultury, která by vedla ke spokojenosti studentů, je správný čas vždy.

Účelem této práce bude zjistit výsledky tří hlavních stanovených cílů, které jsem si pro svou práci stanovila, tedy zjištění spokojenosti s výběrem vysoké školy a oboru, zjištění názoru na motivovanost ze strany vyučujících a také díky vlastním názorům studentů zjistit nevyhovující faktory při studiu. Názory studentů na zlepšení současné situace považuji za důležité pro další možnost zlepšení situace na ústavech, fakultách, ale i na celé univerzitě.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MOTIVACE

Motivace je proces, který probíhá intrapsychicky a vychází z jisté potřeby, tak aby vyústil v konkrétní vnitřní stav. Pojem potřeba chápeme jako stav nějakého nedostatku, který musíme odstranit. Tento proces je iniciován endogenně nebo exogenně. Lidské jednání podněcuje nějaká vnitřní pohnutka nebo podnět z vnější. Toto jednání, které má vnější nebo vnitřní příčinu, se nazývá motiv. Motiv definujeme jako zážitek nebo jednání, které s sebou přináší nějaké uspokojení, což je považováno za konečný stav po dosažení takového vnitřního stavu. (Nakonečný, 2014, s. 15 - 16)

Nakonečný (2014, s. 23) považuje za základní druhy motivace:

1. intrinsickou a extrinsickou motivaci,
2. vědomou a nevědomou motivaci,
3. primární a sekundární motivaci.

Je nutno také odlišit druhy a formy motivů. Druhy motivů se odlišují svým obsahem. Jako příklad můžeme uvést motiv nasycení nebo výkon. Za formy motivů můžeme pokládat ideály, zájmy a potřeby.

Podle Čápa a Mareše (2001, s. 92) je pojem motivace odvozen z latiny, konkrétně z latinského slova *movere*, což znamená hýbat, pohybovat. Obecně tedy pojem motivace můžeme označit jako souhrn hybných momentů v různých činnostech, chování nebo prožívání. Jako hybný moment označujeme podnět nebo „něco“, co člověka nutí k tomu, aby nějakou činnost vykonal, a aby na ni zareagoval. V opačném případě se jedná o aspekty, které člověka tlumí a v něčem mu zabraňují. Motivace nás usměřňuje a dodává nám energii, která je nutná k aktivizaci.

Motivace je pro člověka velmi důležitá. Je to jeden z hlavních psychických procesů. Motivace nám dopomáhá k tomu, abychom vykonal činnost, která je pro nás důležitá a která nás posune dopředu. Motivace je právě tou hnací silou, kterou potřebuje každý člověk v sobě najít.

Existuje mnoho jiných názvů pro motivaci. Pro biologické motivy známe hlavně pojmy jako instinkt nebo pud. Ve druhé polovině dvacátého století se rozvinul pojem potřeba. (Čáp a Mareš, 2001, s. 92 – 93)

Potřeba je moment, který vyhledává podmínku, jež je nezbytná k optimálnímu fungování a naopak se vyhýbá podmínkám nepříznivým. Jedná se o aktivizaci nebo takzvaný „energizující moment“. (Čáp a Mareš, 2001, s. 146)

Setkáváme se také s pojmem zájem, jenž definujeme jako získaný motiv, který poukazuje na kladný emoční vztah daného jedince k určité činnosti. Projevuje se zaměřením pozornosti na určitý směr a činnost, která uspokojuje jedince, a má z ní dobrý pocit. Člověk má ve většině případů mnoho zájmů najednou. Zájem je tedy nedílnou součástí motivace osobnosti. (Čáp a Mareš, 2001, s. 149)

Dalším pojmem, se kterým se můžeme v oblasti motivace setkat, je motiv. Motivem je nazývána tendence směřující k cíli. Motiv je obecnější pojem než potřeba. Motivy jsou velmi individuální. Ve světě nenajdeme dvě stejné osoby, které by měly stejnou motivační sestavu. Současně má ale pojem motiv pro každého jiný význam. Je také dobré si uvědomit, že veškeré motivy, tedy i motivy vrozené, podléhají sociálním vlivům, vlivům učení a zkušenosti. (Panajotis, 2012, s. 181)

1.1 Intrapsychická a emocionální podstata motivace

V současné době se často vyskytuje názor, že motivace je úzce spjata s emocemi. Víme totiž, že podněty vyvolávají emoce tehdy, mají-li význam pro danou osobu, a můžeme je tak nazvat motivačně relativními. Mohli bychom zjednodušeně poznamenat, že funkce emocí v procesu motivace, se zakládá v intrapsychické složce, konkrétněji v citech. (Nakonečný, 2014, s. 39 – 40)

Do intrapsychické motivace dále řadíme termíny jako je chtění (nebo také rozšířený pojem přání) – tedy usilování o konkrétní věc. Dalším termínem je touha. V literatuře se setkáváme s definováním touhy jako potřebou zaměřenou do budoucnosti. (Nakonečný, 2014, s. 43)

1.2 Vnější a vnitřní motivace

Motivace slouží k tomu, abychom se rozhodli dělat věci nad rámec našich povinností. Tato vlastnost od sebe lidi vzájemně odlišuje. Někdo totiž motivaci má a někdo ne. Motivace je hnací síla a motor, který nás žene kupředu. Nejsilnější je však motivace vnitřní.

Motivace člověka je velmi individuální. Na jedince působí vnitřní i vnější motivy, které spolu souvisejí. Stává se, že při nedostatku vnitřního stimulu nemusí motivace vnější vůbec působit. (Čáp a Mareš, 2001, s. 92)

Motivace vychází z vnitřního popudu, takzvané potřeby, nebo z pohnutky vnější, takzvané incentive. Potřeby jsou vrozené i získané. Naopak incentive jsou podněty vnější. Chápeme je jako události, které dokážou vzbudit i uspokojit naše potřeby. Dělíme je na pozitivní a negativní. Důležité je si uvědomit, že negativní incentive dokážou potřebu vzbudit, ale nedokážou ji dále uspokojit. (Hrabal, Man a Pavelková, 1984, s. 17)

1.3 Primární a sekundární motivace

Setkáváme se ještě s jedním dělením motivace. Jedná se o dělení na primární a sekundární. Je dána tím, že je jedinec aktivní kvůli určité věci a toto jednání vychází z vlastního popudu. Účelem primární motivace je tedy samotná akce. Jako příklad poslouží dobrovolné navštívení přednášky, protože nás zajímá. (Laufer, 2008, s. 51)

Sekundární motivace je takovou motivací, která tak úplně nevychází z vlastní pohnutky. Jde o to, že jedinec je k nějaké činnosti přinucen nebo může jít také o situaci, kdy se snažíme ze současné situace dostat do situace lepší a důležitější. Například na přednášku jdeme kvůli tomu, abychom zlepšili šanci na kariérní postup, nebo zde jdeme na příkaz zaměstnavatele. Vynaložená energie je zaměřena na účel. (Laufer, 2008, s. 52)

2 UČITEL, STUDENT A PROSTŘEDÍ

Je obecně platné, že pedagogové jsou považováni za významné osoby, které v životě studentů hrají důležitou roli. Pedagog může působit na studenty příznivě nebo naopak nepříznivě. Děje se tak na základě vhodné komunikace a interakce se studenty, velký vliv má na studentovu motivaci i samotná osobnost pedagoga. Učitelská profese není vůbec jednoduchá a nese s sebou velké nároky. Od pedagogů se očekává, že:

- budou vzdělávat a předávat dál své vědomosti, znalosti a dovednosti,
- budou vychovávat a rozvíjet u studentů zájmy k různým činnostem. (Čáp a Mareš, 2001, s. 264 – 265)

2.1 Osobnost učitele

Osobnost pedagoga má velký vliv na následné vyučovací a výchovné techniky. Pokud chce pedagog kladně zapůsobit na své studenty, je nutné, aby měl vybudovanou autoritu a působivou osobnost. Autorita pedagoga je totiž závislá na jeho pověsti. Jedná se o pověst společenskou a odbornou, jež ale závisí i na morálce a charakteru vyučujícího. Nejvíce studentům imponuje takový pedagog, který staví na přední místo spravedlivost ke studentům, znalosti a schopnosti se pak projevují až na místě druhém. (Kohoutek, 1996, s. 23)

Existují dva základní typy vyučujících. První je vyučující zaměřený na obor a druhý na studenta. První typ usiluje o vzbuzení zájmu o obor, snaží se předat co nejvíce informací, ale na druhou stranu se málo zajímá o své studenty a jejich problémy. Nejvíce jsou zanedbáváni studenti, kteří o daný obor neprojevují příliš velký zájem. (Čáp a Mareš, 2001, s. 264 – 265)

Druhý typ vyučujícího upřednostňuje spíše studenty, než obor, což se může projevat tím, že v některých případech sám od sebe sníží požadavky na studenty. U velmi zainteresovaných vyučujících se objevuje zájem o osobní život studentů, kterým chce pedagog co nejvíce pomoci. Je důležité poznamenat, že ani jeden z výše zmíněných typů nepřináší pozitivní výsledky pro samotné studenty. (Čáp a Mareš, 2001, s. 264 – 265)

Čáp a Mareš (2001, s. 265) také uvádí, že nejvíce jsou doceňováni takoví vyučující, kteří dokážou projevit i lidskou stránku, mají porozumění pro osobní problémy jednotlivých studentů, kteří fungují jako celistvé osobnosti, a kteří pomáhají při učení (pokud si studenti nevědí rady) a nabízí pomocnou ruku i s jinými starostmi, které studenty trápí.

Naopak Kohoutek (1996, s. 24) uvádí až šest typů učitelů. Tuto typologii vytvořil W. O. Döring a vycházel z obecné typologie osobnosti. Níže je tedy uvedeno šest typů:

- náboženský,
- estetický,
- sociální,
- teoretický,
- ekonomický,
- mocenský.

Náboženský typ má tendenci posuzovat každý svůj čin z hlediska vyššího principu. Je spolehlivý, ale naopak vážný a často uzavřený. Nemá smysl pro humor a z toho důvodu postrádá smysl pro hru. Studentům se nedovede více přiblížit. Typ estetický upřednostňuje svou intuici. Disponuje vlastnostmi, jako například vcítění se do osobnosti studenta. Uznává individualitu a nezávislost. Sociální typ se dokáže věnovat všem studentům. Je trpělivý a oblíbený. Typ teoretický upřednostňuje spíše teoretické poznatky před poznání osobnosti studenta. Často se ho studenti bojí. Ekonomický typ nabádá k samostatné práci a je pro něj typické, že se snaží dosáhnout maximálního výsledku za využití minimální energie. Je praktický a neoceňuje fantazii. Poslední typ neboli typ mocenský, se chce všude a za každou cenu prosadit. Rád druhé kárá a trestá. Má rád, když se ho ostatní bojí. Je velmi náročný a pro kritiku nejde daleko. (Kohoutek, 1996, s. 24 – 26)

Když se poprvé setká vyučující se svými studenty, začne se projevovat spousta emocí, které začínají od projevů sympatie, přes antipatii a lhostejnost. Tyto pocity jsou vzájemné i jednostranné. Postupem času si pedagog začne vytvářet o svých studentech mínění, které ho doprovází při vzájemné komunikaci se studentem nebo ve chvíli, kdy studenta hodnotí. Toto mínění může být stabilní i nestabilní, může být studentům sdělováno záměrně i nezáměrně a může být pochopeno správně nebo špatně. Celý tento řetězec vzájemných interakcí formuluje motivaci chování a ovlivňuje výkony studentů. (Hrabal, Man a Pavelková, 1984, s. 129)

2.2 Osobnost studenta

Rozvoj osobnosti studenta je úzce spojen s didaktickým vztahem jedinec – společnost. K tomu, aby škola zvýšila svou efektivitu výchovy, je zapotřebí sebevýchova a sebevzdělávání studentů. Sebevýchova vychází ze sebe-poznání vlastní osobnosti. U vysokoškolských studentů je pravděpodobnější, že dosáhnout mnohem vyšší úrovně sebepoznání, ale závisí to na tom, do jaké míry jsou seznámeni s poznatky z psychologie. (Kohoutek, 1998, s. 34)

Právě vysoká škola má studenty obohatit o znalosti, ale také je má posunout k tomu, aby formovali vlastní schopnosti a vlastnosti. K tomu, aby se sebevýchova stala stabilním rysem osobnosti studenta, je nutné ji rozvíjet. (Kohoutek, 1998, s. 36)

2.3 Motivace volby studia

Hlavním motivačním faktorem pro studium je potřeba osobní kultivace. S tím jde ruku v ruce rozvíjení a uplatňování individuality studenta, jeho schopností a zájmů. Figuruje zde také potřeba zisku kvalifikace, kterou může jedinec uplatnit v zaměstnání s určitým charakterem. Kohoutek ale uvádí, že motivace vnitřní má u studentů mnohem větší váhu, než motivace vnější. (Kohoutek, 1998, s. 35)

Často se ale stává, že student, který se rozhodl absolvovat vysokou školu, je motivován pouze tím, aby zachoval tradici v rodině. Může to být z toho důvodu, že je student příliš pohodlný, aby se rozhodl jít vlastní cestou, a aby si vytvořil cestu vlastní. Nebo je prostě zastáncem zachování rodinné tradice. Chce tak dodržet poslušnost. Velkou roli mohou hrát také finance. Je dokázáno, že studenti, kteří se nacházejí ve vyšších sociálních vrstvách, přistupují ke studiu úplně jinak, než studenti, kteří se musí na svém studiu finančně podílet. (Rotschedl, © 2009)

Zájem studentů ke studiu vychází také ze získání dobře placeného zaměstnání a jeho výhod. Z výzkumu, který zadalo Ministerstvo školství, bylo jasně prokázáno, že čeští studenti nastupují na vysokou školu z toho důvodu, aby posléze našli dobré zaměstnání a měli možnost kariérního postupu. (Rotschedl, © 2009)

Rotschedl (© 2009) ještě uvádí, že velkou roli hraje také kvalita pedagogů. Ti by měli hledat motivaci pro to, aby zvýšili oblíbenost svého oboru. Pouhé odříkání látky není nijak zajímavé, pozornost upoutá spíše interaktivní metoda a osobní přístup. Studenti velmi

oceňují, když je s nimi zacházeno jako s partnerem, což v dnešní době stále není pravidlem.

2.4 Prostředí a klima školy

Také prostředí školy má velký vliv na to, jak se zde student bude cítit. Klíčovým prvkem je však způsob vedení školy a celková organizace. Existují čtyři důležité faktory, které mají za následek celkové fungování a působení školy. Jedná se o:

- 1) osoby ve škole: sem spadá vedení školy, vyučující, studenti a ostatní zaměstnanci,
- 2) vzdělávací program: což jsou cíle práce, koncepty, osnovy, metody práce, atd.,
- 3) organizace školy: tedy způsob organizace chodu školy,
- 4) okolí školy: zde můžeme zařadit financování, vztahy s jinými školami, spolupráce s ostatními, atp. (Čáp a Mareš, 2001, s. 585)

Reálné školní klima je složeno z několika částí. Shoda panuje v tom, že školní klima nevzniklo samo o sobě, ale že se vytváří dlouhou dobu a je závislé na situaci školy. Ačkoliv je klima jevem dlouhodobějším, atmosféra v tomto případě působí krátkodobě a závisí na konkrétní situaci. Obecně lze říci, že se jedná o projev školního fungování, který v sobě zahrnuje kvalitu prostřední (materiální a estetickou rovinu), kvalitu a kompetenci osob, které určitým způsobem zasahují do koordinace a školu mohou ovlivňovat. Dále je to způsob správné komunikace a chování uvnitř skupiny, a v poslední řadě společné hodnoty, odborné kompetence a vhodné přístupy. (Grecmanová, Holoušová, Urbanovská a Bůžek, 1998, s. 33 – 34)

Sociální klima je totiž silně ovlivňováno organizací a způsobem řízení školy. Rozlišujeme dva typy vedení a organizace školy, kdy prvním typem je takzvaný byrokratický přístup nebo byrokratické řízení školy. Byrokratické řízení přesně definuje úkoly a postupy, kontroluje zadané úkoly a tato kontrola je prováděna shora dolů. Při komunikačních šumech a nejasnostech mohou vzniknout také případy, které mají za následek nefunkčnost celého školského systému. Druhým typem řízení je typ organické instituce, který upřednostňuje důvěru v lidi a zájem o ně. Oproti byrokratickému typu organický typ klade důraz na osobní odpovědnost lidí za činy a za svou vykonanou práci. Všichni zde mají prostor být iniciativní, nejdůležitější roli zde hraje vzájemná komunikace. (Čáp a Mareš, 2001, s. 585 - 586)

3 VÝBĚR POVOLÁNÍ

Zaměstnání nám poskytuje určitou část naší identity a mnohdy bývá i projevem jedinečnosti. Do značné míry jsme totiž vymezeni tím, co děláme a tím, co nás živí. Jen málokdo může být šťastný v práci, která je pro něj nezajímavá, ubíjející, která ho ničí, která se mu nedaří, která ho vyčerpává, a ve které nemá možnost profesního růstu. (Čakrt, 2010, s. 9)

3.1 Vliv osobnosti na volbu povolání

Existují studie, které potvrzují, že na výběr povolání mají vliv především dva faktory, kterými jsou osobnost a sociální prostředí. Můžeme tedy nalézt spojitost mezi orientací osobnosti a výběrem povolání. Pokud se povolání neshoduje s prostředím, které by mělo odpovídat osobnosti, často se stává, že lidé jsou se svou prací nespokojeni a jejich výkonnost klesá. Lidé si rádi vybírají zaměstnání, která odpovídají jejich zájmům, které následně hrají důležitou roli v kariéře. (Mayerová, 1997, s. 27 – 29)

Podle Mayerové (1997, s. 29) má na výběr povolání vliv sebedůvěra. Dalším nezbytným ukazatelem se stává sociální prostředí jedince, které nám napovídá mnohé. Například to, jaké zkušenosti člověk za svůj život nasbíral, prozrazuje také socioekonomický status rodiny, dosažené vzdělání nebo vzdělání a povolání rodičů. Tyto faktory mají zcela jistě vliv na další fungování a na samotný výběr povolání.

Osobnostní typologie nám pomáhá v nalezení a poznání vlastní osobnosti. Poznání vlastní osobnosti nám pomáhá rozpoznat, v čem jsme dobří a v čem ne. Znat své silné stránky je obrovská výhoda, která nám dopomáhá k nalezení ideálního zaměstnání. Ideální zaměstnání je takové, které nás vnitřně naplňuje a rozvíjí naše silné stránky. Takové zaměstnání se stává součástí naší osobnosti. Pokud vznikne nesoulad mezi typem osobnosti a typem práce, začnou se projevovat pocit nudy, únava a obavy. Naopak pokud objevíme to pravé zaměstnání pro nás, začnou se projevovat následující body: těšíme se do práce, jsme plni energie, máme pocit, že děláme něco užitečného, cítíme hrdost, když o své práci někomu vyprávíme, vážíme si svých spolupracovníků a optimisticky vidíme svou budoucnost. (Čakrt, 2010, s. 9 – 11)

4 SMYSL A POSLÁNÍ SOCIÁLNÍ PRÁCE

Sociální práce se opírá o zákony a předpisy, jednoduše o normy, které jsou závazné jak ve psané, tak v nepsané podobě. Sociální norma vymezuje vzájemnou interakci uvnitř sociální skupiny, ve které zakazuje nebo přikazuje určité chování. Dalším důležitým bodem jsou samotní klienti. Kdyby neexistovali klienti, neexistovala by ani sociální práce. Z člověka se stane klient tehdy, pokud se jeho způsob chování neshoduje s normami. Ke stabilizaci předchozích bodů je nutná odbornost pracovníka. Odbornost považujeme za umění být prostředníkem mezi klientem a normou. Jelikož se jedná o dovednost, sociální pracovník musí především pracovat sám na sobě a na rozvíjení vlastních dovedností. (Úlehla, 2005, s. 24)

Naopak podle Matouška (2001, s. 184) se formulování definice toho, co je cílem a posláním sociální práce, odlišuje a v každé době je pobíráno trochu jinak. Například starší definice uvádí, že sociální práce je taková práce, kterou sociální pracovníci provádějí. Tato definice byla později aktualizována Hanveyem a Philpotem, kteří ji doplnili o to, že sociální práce je práce, kterou zdravotní sestry, lékaři apod. nedělají. Jiní autoři, jako například Jordan, formulovali cíle sociální práce jako pomoc klientům, na druhé straně z politického hlediska se jedná o sociální kontrolu a prevenci těchto problémů. K tomuto názoru se později přidali autoři Webb a Wistow, kteří dodali, že cílem je také podpora změny – změny individuality, vzájemných vztahů a sociálního prostředí a také dbali na to, aby byl zachován standard života těch, kteří nejsou schopni si pomoci vlastními silami sami.

4.1 Poslání sociální práce

Úlehla (2005, s. 25 - 26) uvádí, že posláním sociální práce je vedení rozhovoru mezi tím, co by si přála společnost a co klient. Cílem sociální práce je koordinace změn ze strany norem a ze strany klienta. Mezi normou a klientem může existovat patřičná vzdálenost a je pouze na sociálním pracovníkovi, aby tuto vzdálenost co nejvíce vyrovnával. Ideálním případem je, když sociální pracovník dokáže být přesně uprostřed. Pokud je totiž nakloněn více klientovi, staví se na jeho místo. Naopak pokud je více nakloněn normám společnosti, staví se více do pozice experta a tím pádem méně spolupracuje s klientem.

4.2 Pomáhající profese

Géringová (2011, s. 21) vymezuje pomáhající profesi jako skupinu povolání, která je založena na profesionální pomoci druhým lidem. Do této skupiny můžeme zařadit povolání, jako například zdravotnické a pedagogické profese, sociální práci, psychologii nebo terapii. U těchto profesí je však nezbytně nutný vztah ke klientovi, protože v takovýchto profesích zapojujeme vlastní osobnost do celého profesního procesu. Jde tedy o systém, kdy na jedné straně stojí ten, který pomáhá, a na straně druhé osoba, které má být poskytnuta pomoc.

4.3 Sociální práce jako věda a umění

Matoušek (2001, s. 192) chápe sociální práci jako umění, které si žádá širokou škálu různých dovedností. Nutností je zde porozumění potřebám druhých a schopnost pomáhat jim tak, aby se na této pomoci nestali závislí. Na druhou stranu je sociální práce také věda, protože je založena na různých teoriích a vytváří také teorie další. K tomu se vážou osobní předpoklady pracovníka, kam můžeme zařadit talent a kreativitu. To však k výkonu práce nestačí, a je potřeba, aby sociální pracovníci byli vzdělávání na vyšších úrovních.

Podle Úlehly (2005, s. 113) je důležité si uvědomit, že vztah, jaký má člověk k sobě, se odráží na tom, jaký má následně vztah ke klientům. Druhou rovinnou je, že se ve vztahu ke klientům odráží také to, jaké mají vztahy pracovníci mezi sebou. Pro podporu důvěry v pracovníka klient potřebuje vědět, kým pracovník je, jaký je to člověk, neboť tento člověk může do jisté míry ovlivnit klientův život. Na to se ale klient ve většině případů nezeptá přímo, je proto ze strany pracovníka etické a profesionální, aby objasňoval svou pozici a poslání, pravidla, kterými se řídí, apod.

4.4 Zdravotně sociální pracovník

Povolání zdravotně sociálního pracovníka zasahuje do oblasti prevence, diagnostiky a rehabilitační péče. Jde o takové zaměstnání, kdy se kombinuje oblast zdravotní s oblastí sociální. Nezbytností léčebného a ošetrovatelského procesu je nutnost navázat péči sociální na péči zdravotní. Komplexní léčba zahrnuje profesionální poradenství v oblastech, kde si sám klient není schopen pomoci, převážně v nepříznivých životních situacích, nebo v situacích, kdy pomoc nedokáže zajistit ani rodina a příbuzní. V této situaci buď rodina

pomoc poskytnout nedokáže, nebo nechce, v horším případě klient rodinu nemá. Zdravotně sociální práce je tedy odborná činnost, která zasahuje do oblasti sociální práce a zdravotnictví. Zdravotně sociální pracovníci poskytují odborné sociální poradenství, provádí sociální šetření, zaměřuje se především na prevenci a depistážní činnost nebo krizovou pomoc. (Kutnohorská, Cichá a Goldmann, 2011, s. 69)

4.4.1 Osobnost zdravotně sociálního pracovníka

Každá lidská vlastnost je něčím speciální a jedinečná, s ohledem na sociální obor je důležité disponovat schopností empatie. Nic není důležitějšího, než když dokážeme vnímat potřeby druhého, bez toho aniž by nám to on sám řekl. Samozřejmě tímhle darem není obdařen každý. Z osobnostní výbavy Zdravotně sociálního pracovníka je důležitá schopnost vcítit se, být zdvořilý a uvědomělý. Být laskavý a dobrý. Pro člověka je velmi důležitá potřeba jistoty. Tu může vnést do života klientů i samotný sociální pracovník. Na jeho hlavu se vztahuje příliš mnoho zodpovědnosti a má nespočet úkolů, které musí plnit. Toto povolání nemůže dělat každý.

Zdravotně sociální pracovník musí být schopný pracovat na uspokojení potřeby klienta, respektive má být zaměřen na jeho sociální potřeby. Musí si umět poradit s odstraněním závažných sociálních faktorů, které mnohdy mohou ne příliš kladně ovlivnit průběh léčby. Zdravotně sociální pracovník napomáhá k začlenění jedinců do společnosti. Převážně se jedná o jedince, kteří mají nedostatek fyzických, psychických nebo sociálních možností, nebo osoby, které mají narušené sociální vazby. Zdravotně sociální pracovník musí být určitě zodpovědný a má být schopen pracovat samostatně, ale také musí zvládat práci v týmu. Měl by umět pracovat s dokumenty, s normami a zákony a měl by dodržovat předepsané standardy. (Kutnohorská, Cichá a Goldmann, 2012, s. 73)

4.5 Porodní asistence

Porodní asistentkou nazýváme takovou osobu, která prošla takovým oficiálním vzdělávacím programem, který je určen pro porodní asistentky, a který je uznávaným programem v konkrétní zemi. Na základě splnění takovýchto podmínek získá porodní asistentka registraci a nutnou kvalifikaci pro výkon tohoto povolání. (Vránová, 2007, s. 94)

Porodní asistentka je brána jako pracovník ve zdravotnictví, protože se dostává do úzkého kontaktu se ženami proto, aby jim mohla poskytnout podporu, kterou v těhotenství

tyto ženy nezbytně potřebují. Dále zajišťuje péči a poradenství během těhotenství, porodu a v šestinedělí. V poslední řadě zajišťuje péči o novorozence a kojence. (Vránová, 2007, s. 94)

Porodní asistentka má obrovskou zodpovědnost za rodičku, neboť je plně odpovědná za průběh porodu. Má odpovědnost za rodičku jako za celek, nelze to brát tak, že by měla porodní asistentka pouze odpovědnost za nějaký výkon. (Kameníková a Kyasová, 2003, s. 12)

Povolání porodní asistentky hraje velmi podstatnou roli ve zdravotnickém procesu poradenství a následného vzdělávání a to nejen u žen, ale u celé rodiny a komunity. Práce porodní asistentky s sebou nese následující:

- práce zahrnuje samotnou přípravu před porodem,
- přípravu k rodičovství,
- informovanost z oblasti zdraví, sexuality nebo reprodukce,
- poradenství v ohledu péče a zdraví o dítě. (Vránová, 2007, s. 94)

Porodní asistentka má právo vykonávat své povolání nezávisle na prostředí. To znamená, že svou práci může vykonávat buďto v domácím prostředí, ambulantním zdravotnickém zařízení, v nemocnici nebo ve zdravotnickém středisku. (Vránová, 2007, s. 94)

Základní pracovní činností porodní asistentky, teď již konkrétně na porodním sále, spočívá v provedení ošetrovatelského procesu. Porodní asistentka má právo poskytnout dohled, který je nezbytný k tomu, aby vše probíhalo co nejjednodušší cestou. Péče spočívá v poradenském procesu v těhotenství, je zde zahrnuta i péče o novorozence. Porodní asistentka spolupracuje s celým týmem, který je zodpovědný za aktivní spolupráci na průběhu porodu. Výjimkou jsou komplikované porody, kdy zde porodní asistentka sehrává důležitou roli a lékaři zde slouží jako asistentka. (Slezáková, et al., 2010 s. 13)

4.5.1 Osobnost porodní asistentky

Stejně jako u každého jiného povolání, i k profesi porodní asistentky lze přistupovat z mnoha různých směrů. V horším případě je možné tuto profesi chápat pouze jako zdroj finančního ohodnocení, což není tak úplně na místě, neboť porodní asistence je profesí, která je vskutku náročná, ale není nijak zvlášť dobře ohodnocena platově. Projevuje se také

názor, že porodní asistentky jsou určitými asistentkami lékařů, které v průběhu porodu vy-pomáhají na porodním sále. Nejhůře ohodnoceny jsou porodní asistentky pracující na gy-nekologickém oddělení, protože o těch široká veřejnost neví takřka vůbec. (Štromerová, et al., 2010, s. 9 – 19)

A jaká tedy porodní asistentka má být? Dle Mezinárodní definice porodní asistentky má disponovat vlastnostmi jako jsou zodpovědnost, nezávislost. Mají mít otevřenou mysl a projevovat vlastní názor. Důležitá je také projevení schopnosti naslouchání, tedy vlastnosti, která je v tomto povolání opravdu důležitá. Musí být také schopné vytvořit si celistvý po-hled na věc, dívat se na situaci nestranně, vyhodnotit rizika a podle toho také jednat. Další velmi podstatnou vlastností je odvaha, neboť porodní asistentky musí být odvážné kdekoli, kde pracují samostatně. Za výhodu je také považováno to, když jsou tyto osobnosti pokorné. Na poslední místo můžeme zařadit schopnost zacházení s technikou, která je v dnešním světě samozřejmostí. Plus je, když porodní asistentka ovládá i cizí jazyky. (Štromerová, et al., 2010, s. 9 – 19)

5 ETIKA PROFESIONÁLNÍ PRÁCE

Etika vychází z řeckého slova *ethos*, což znamená mrav. Etiku proto chápeme jako vědu o mravnosti. Etika je také teorií mravnosti, což v tomto případě znamená, že etika, jako pojem, je nadřazen morálce. To můžeme odůvodnit tím, že etika zkoumá mravní chování a jeho zákonitost nejen u jednotlivce, ale také u celé skupiny. (Kelnarová a Matějková, 2014, s. 86)

Etika totiž předpokládá jednu věc, a sice že lidé jsou bytosti rozumné. Svobodná volba a volba zdůvodněna rozumem, je podmínkou, která je nezbytná k určení mravní odpovědnosti. Pokud se chceme stát mravní bytostí, znamená to, že musíme být osobou, která je schopná převzít odpovědnost za své činy. Nejtěžší na celé této problematice je stanovení toho, co vlastně je a není dobré. (Kutnohorská, 2007, s. 11)

Etika je také filozofickou disciplínou. Jako samostatný obor funguje už od dob Aristotela, který tento obor systematizoval. Etika je také vědeckou disciplínou, jejímž hlavním předmětem zkoumání je mravnost. Mějme na paměti, že etika je nedílnou součástí každé společnosti a že prostřednictvím kultury přenášíme hodnoty, přesvědčení a normy na následující generace. (Kutnohorská, 2007, s. 11 – 12)

Nyní se ale zaměříme na samotné pojetí etiky v profesionální práci, konkrétně ve zdravotně sociální práci a v porodní asistenci.

Goldmann a Cichá (2004, s. 45) ve své publikaci vymezují zásady sociální práce. Níže zmíním několik bodů, které je důležité brát na zřetel. Prvním bodem je nezávislost. Cílem sociální práce je totiž motivovat klienty takovým způsobem, aby se snažili postarat o svou vlastní osobu a řídit své životy. Sociální práce také obhájí rovnoprávnost všech lidí. Snaží se zabránit tomu, aby vznikala rasová nesnášenlivost mezi lidmi, a aby se sociální práce odehrávala nezávisle na rase, původu, barvě pleti, věku, orientaci, náboženství nebo zdravotním stavu.

Podle Úlehly (2005, s. 113) je důležité si uvědomit, že vztah, jaký má člověk k sobě, se odráží na tom, jaký má následně vztah ke klientům. Druhou rovinou je, že se ve vztahu ke klientům odráží také to, jaké mají vztahy pracovníci mezi sebou. Pro podporu důvěry v pracovníka klient potřebuje vědět, kým pracovník je, jaký je to člověk, neboť tento člověk může do jisté míry ovlivnit klientův život. Na to se ale klient ve většině případů neze-

ptá přímo, je proto ze strany pracovníka etické a profesionální, aby objasňoval svou pozici a poslání, pravidla, kterými se řídí, apod.

5.1 Etika zdravotně sociální práce

V profesionalitě zdravotně sociálního pracovníka se objevuje několik etických rovin. První rovinou je bezprostřední, konkrétně řešený vztah pracovník x klient, kdy klient očekává pomoc. Druhou rovinou jsou cíle konkrétního případu. Další nezbytností je vztah sociálního pracovníka směrem ke klientovi. Pro zdravotně sociální pracovníky je nezbytné, aby uznávali společný hodnotový systém, který také následně dodržovali. Takovýto systém totiž určuje metody sociální práce i etické principy. (Kutnohorská, Cichá a Goldmann, 2011, s. 69 – 80)

Nejdůležitější ale je vytvořit pozitivní terapeutický vztah mezi klientem a pracovníkem. Základem takového dobrého vztahu je vzájemná a kvalitní komunikace. Zdravotně sociální práce je založena na respektu a porozumění. Podporují důstojnost a chrání fyzickou, psychickou i emocionální rovinu každého člověka. (Kutnohorská, Cichá a Goldmann, 2011, s. 69 – 80)

5.2 Etika porodní asistence

Kutnohorská (2007, s. 115) uvádí, že porodní asistentky díky profesní odpovědnosti a etice musí považovat informace o klientech za důvěrné a hlavně soukromé. Sdělení takovýchto informací se může poskytovat pouze z velmi závažných důvodů. Také jak již bylo zmíněno, porodní asistentky nesou velkou zodpovědnost za své činy a rozhodnutí, které během své práce provedou. S tím také souvisí i nutnost nést za své činy zodpovědnost.

Z etického hlediska mohou porodní asistentky zamítnout účast na činnosti, se kterou z morálního hlediska nesouhlasí. Porodní asistentky jsou si také vědomy toho, že za jakékoliv porušení etických zásad a lidských práv, ponesou plnou odpovědnost a tyto činy budou potrestány. Kutnohorská (2007, s. 115)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 METODIKA PRÁCE

S ohledem na cíl výzkumu, kterým je zjištění kvality studijní motivace u studentů zdravotních a sociálních oborů, tedy oborů Zdravotně sociální pracovník a Porodní asistentka, jsem zvolila formu dotazníkového šetření. V této kapitole budou blíže popsány cíle výzkumu a také charakteristika zkoumaného vzorku.

6.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit kvalitu studijní motivace u studentů Ústavu zdravotnických věd. Jedním z ukazatelů kvality této motivace může být míra spokojenosti se studiem vybraného oboru a vysoké školy.

Dalším cílem je zjištění, do jaké míry studenti pozitivně hodnotí formy motivování ze strany vyučujících.

V poslední řadě je cílem zjištění a zdůraznění prvků při výuce a při studiu, které studentům prvního, druhého a třetího ročníku oborů Zdravotně sociální pracovník a Porodní asistentka vadí, které jim nevyhovují, a které by mohli změnit, pokud by tuto možnost měli.

6.1.1 Výzkumné otázky

Jsou studenti Ústavu zdravotnických věd oborů Zdravotně sociální pracovník a Porodní asistentka spokojeni s výběrem oboru a své vysoké školy? Do jaké míry jsou studenti spokojeni s motivováním ze strany vyučujících? Co těmto studentům ve studiu nevyhovuje a co by chtěli změnit?

6.2 Metody sběru dat

Sběr dat proběhl v únoru a březnu 2016, kdy jsem za pomoci dotazníkového šetření oslovila studenty prvního, druhého a třetího ročníku Ústavu zdravotnických věd, konkrétně oborů Zdravotně sociální pracovník a Porodní asistentka. Celkový počet respondentů dosáhl čísla 108, kdy za první ročník oboru Zdravotně sociální pracovník odpovědělo na dotazník 17, za druhý ročník 20 a za třetí ročník 18 respondentů. Co se týče oboru Porodní asistentka, zde za první ročník odpovědělo 16 respondentů, za druhý 21 a za třetí 16 oslovených studentů.

6.3 Respondenti

Mezi mými respondenty byli studenti Ústavu zdravotnických věd, konkrétně první, druhé a třetí ročníky prezenční formy studia oborů Zdravotně sociální pracovník a Porodní asistentka.

Základní soubor výzkumu tvoří všichni studenti prvních až třetích ročníků výše uvedených oborů, celkem se jedná o 124 studentů (dle informačního systému STAG). Výběrový soubor poté tvoří 108 respondentů, kteří byli součástí dotazníkového šetření. Jelikož se výběrový soubor počtem respondentů blíží celkovému základnímu souboru všech studentů, budou mít výsledky šetření vysokou vypovídající hodnotu o celém základním souboru.

7 REALIZACE VÝZKUMU

Cílem tohoto výzkumu bylo zrealizovat kvantitativní dotazníkové šetření za pomoci dotazníku složeného z šestnácti otázek, kdy čtrnáct otázek bylo uzavřených a dvě otevřené. Konkrétně v otázce č. 15 byl prostor pro vyjádření vlastního názoru na studovanou vysokou školu. Následovalo zpracování a vyhodnocení.

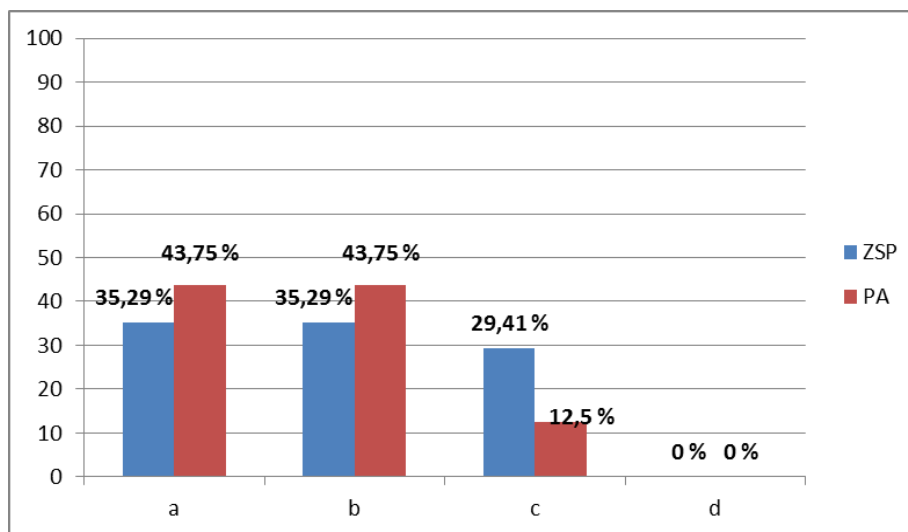
Dotazníkové šetření bylo realizováno z toho důvodu, že se v práci zjišťovala motivace ke studiu studentů prvních, druhých a třetích ročníků dvou oborů. Z toho důvodu by bylo nesmyslné zaměřovat se na individuální rozhovory nebo techniku focus group. Kvalitativní šetření by tak bylo příliš složité a samo o sobě špatně uchopitelné. Znění celého dotazníku je v Příloze č. 1.

7.1 Výsledky a analýza výzkumu

V této kapitole bude blíže popsáno výzkumné šetření. Budu se zde zabývat zpracováním získaných dat a jejich následnou analýzou. Studentům jednotlivých ročníků jsem dotazníky přinesla osobně k vyplnění. Získané výsledky jsem zaznamenala do programu Microsoft Excel, kde jsem vytvořila přehledné grafy a tabulky. Zaměřila jsem se pouze na otázky, které blíže souvisely s cíli výzkumu. Interpretace těchto dat je k nahlédnutí níže.

1. ročník, otázka č. 1 „Volba vysoké školy, na které studuji, byla“:

- a) dostatečným vyjádřením mého přání a zájmu
- b) jen přibližným vyjádřením mých zájmů
- c) jen náhradním řešením
- d) nezodpovězeno

Graf č. 1 – 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 1

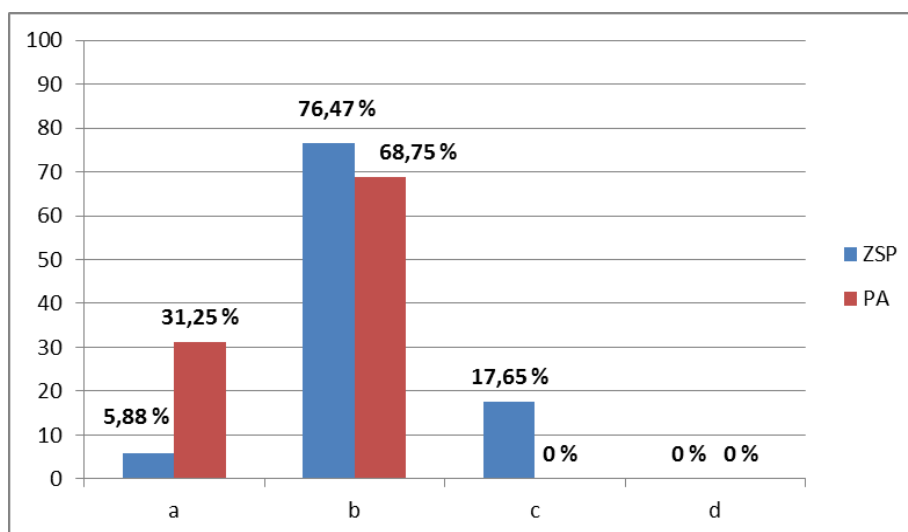
četnosti odpovědí										
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %	Celkem respondentů	Celkem respondentů v %
1 ZSP	6	35,29	6	35,29	5	29,41	0	0	17	100
1 PA	7	43,75	7	43,75	2	12,50	0	0	16	100

Tabulka č. 1 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 1

V grafu můžeme vidět, že u Porodních asistentek proběhla shoda u odpovědí na otázku týkající se volby vysoké školy. Přibližně 44 % odpovědělo, že jejich volba byla dostatečným vyjádřením jejich přání a zájmů, dalších 44 % sdělilo, že tato vysoká škola byla pouze přibližným vyjádřením přání a zájmu. Zdravotně sociální pracovníci to jen potvrzují.

1. ročník, otázka č. 2 „Studium na dané vysoké škole splnilo má očekávání a uspokojuje mne“:

- a) naprosto dostatečně a ve většině případů
- b) jen v některých případech
- c) téměř vůbec
- d) nezodpovězeno

Graf č. 2 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 2

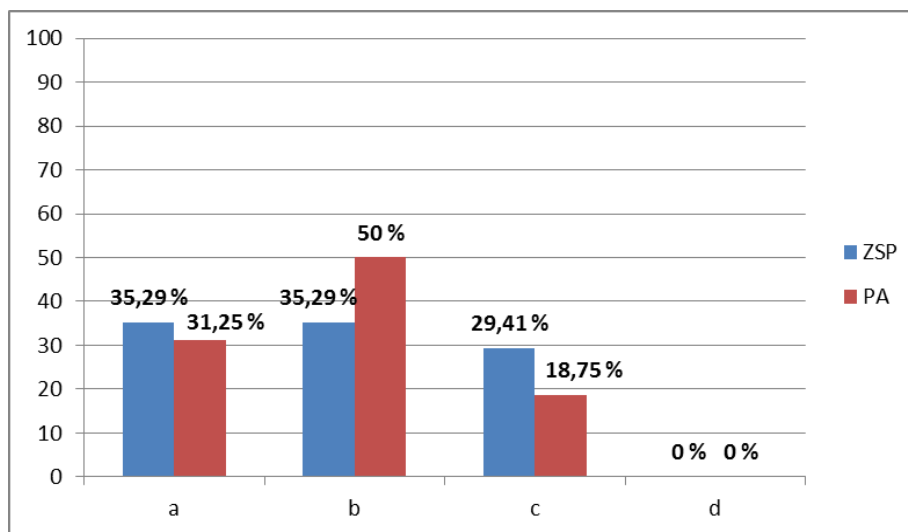
četnosti odpovědí										
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %	Celkem respondentů	Celkem respondentů v %
1 ZSP	1	5,88	13	76,47	3	17,65	0	0	17	100
1 PA	5	31,25	11	68,75	0	0	0	0	16	100

Tabulka č. 2 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 2

Na otázku, zda studium na zvolené vysoké škole splnilo očekávání, a zda studenty uspokojuje, zodpověděla většina dotazovaných za první ročník, jak z řad Zdravotně sociálních pracovníků, tak z řad Porodních asistentek, že pouze v některých případech.

1. ročník, otázka č. 3 „Kdybych měl/a opět možnost volby studia na VŠ“:

- určitě bych opět volil/a stejnou školu
- váhal/a bych s volbou této školy
- již bych školu, kde nyní studuji, nevolil/a
- nezodpovězeno

Graf č. 3 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 3

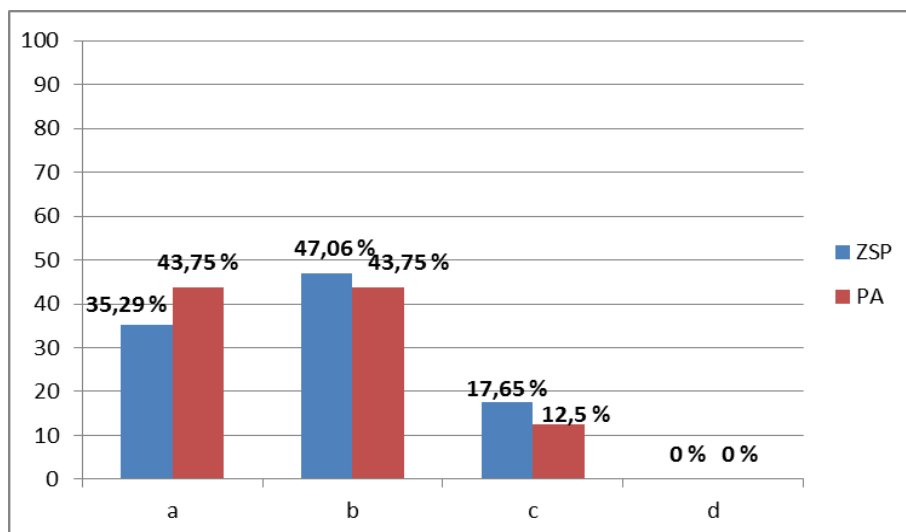
četnosti odpovědí										
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %	Celkem respondentů	Celkem respondentů v %
1 ZSP	6	35,29	6	35,29	5	29,41	0	0	17	100
1 PA	5	31,25	8	50,0	3	18,75	0	0	16	100

Tabulka č. 3 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 3

V grafu č. 3 jasně vidíme, že první ročník Porodních asistentek by váhalo s volbou zvolené školy. S tím souhlasí i většina studentů prvního ročníku oboru Zdravotně sociální pracovník, s tím, že dalších přibližně 35 % by znovu volilo stejnou školu.

1. ročník, otázka č. 4 „Kdybych měl/a možnost změnit obor, který studuji“:

- a) daný obor bych neměnil/a
- b) volil/a bych jiný, ale podobný
- c) volil/a bych zcela jiný obor
- d) nezodpovězeno

Graf č. 4 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 4

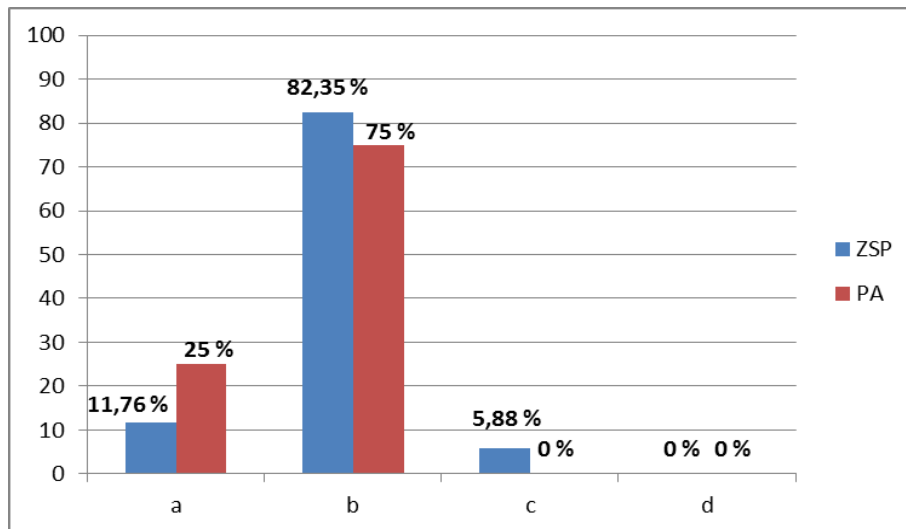
četnosti odpovědí										
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %	Celkem respondentů	Celkem respondentů v %
1 ZSP	6	35,29	8	47,06	3	17,65	0	0	17	100
1 PA	7	43,75	7	43,75	2	12,5	0	0	16	100

Tabulka č. 4 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 4

Pokud by studenti prvního ročníku měli možnost zvolit znovu obor, který nyní studují, většina Porodních asistentek by tak neučinila. Naopak budoucí Zdravotně sociální pracovníci prvního ročníku by volilo obor jiný, ale podobný.

1. ročník, otázka č. 11 „Jste spokojen/a s motivováním ze strany učitelů?“

- a) určitě ano
- b) průměrně
- c) určitě ne
- d) nezodpovězeno

Graf č. 5 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 11

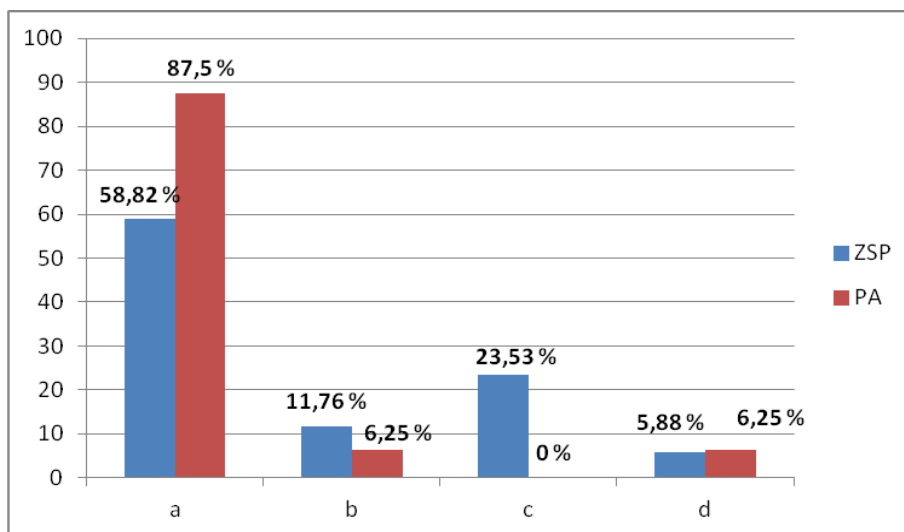
četnosti odpovědí										
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %	Celkem respondentů	Celkem respondentů v %
1 ZSP	2	11,76	14	82,35	1	5,88	0	0	17	100
1 PA	4	25	12	75	0	0	0	0	16	100

Tabulka č. 5 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 11

Co se týče motivování ze strany vyučujících, většina studentů se zde shodla na tom, že jsou spokojeni pouze průměrně. Za první ročník Zdravotně sociálních pracovníků tak odpovědělo 14 studentů ze 17. Za Porodní asistentky tak odpovědělo 12 studentů z 16.

1. ročník, otázka č. 12 „Co vám na studiu na VŠ vadí nejvíce?“

- a) nezajímavé učební metody (pouhé odříkání látky)
- b) špatný přístup ze strany vyučujících (nejednájí s Vámi jako s kolegou)
- c) nedostatečný zájem o vyučovaný předmět (je jim jedno co a koho učí)
- d) nezodpovězeno

Graf č. 6 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 12

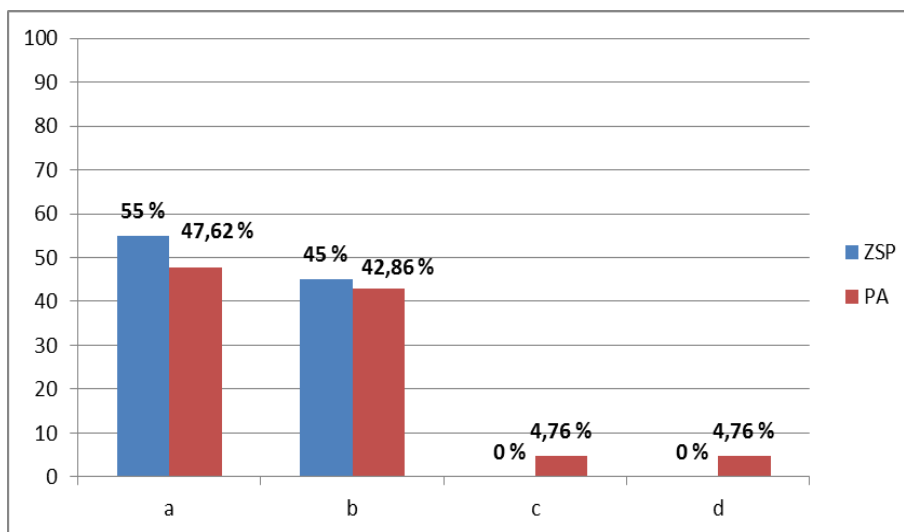
četnosti odpovědí										
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %	Celkem respondentů	Celkem respondentů v %
1 ZSP	10	58,82	2	11,76	4	23,53	1	5,88	17	100
1 PA	14	87,5	1	6,25	1	0	0	6,25	16	100

Tabulka č. 6 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 12

Poslední otázka uzavírající sérii odpovědí za první ročník ukázala, že studentům nejvíce vadí, co se vyučovacích metod týče, právě metody, které jsou pro ně nezajímavé. Tím je myšleno například pouhé odříkání probírané látky.

2. ročník, otázka č. 1 „Volba vysoké školy, na které studuji, byla“:

- a) dostatečným vyjádřením mého přání a zájmu
- b) jen přibližným vyjádřením mých zájmů
- c) jen náhradním řešením
- d) nezodpovězeno

Graf č. 7 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 1

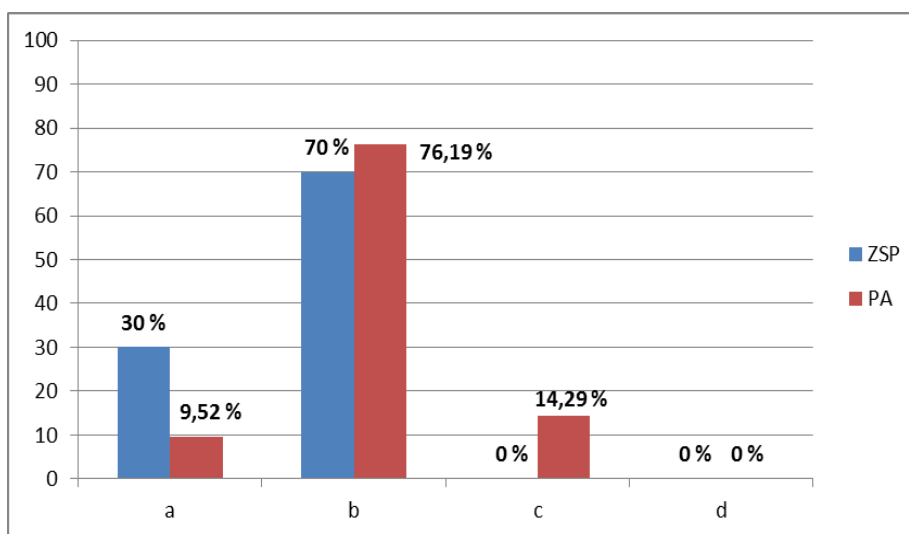
četnosti odpovědí										
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %	Celkem respondentů	Celkem respondentů v %
2 ZSP	11	55,00	9	45,00	0	0	0	0	20	100
2 PA	10	47,62	9	42,86	1	4,76	1	4,76	21	100

Tabulka č. 7 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 1

Nyní se společně můžeme podívat na odpovědi druhých ročníků oboru Zdravotně sociální pracovník a Porodní asistentka. Odpovědi se v mnohém, oproti prvnímu ročníku, liší. Například hned u první otázky můžeme vidět, že volba vysoké školy u druhého ročníku ZSP byla dostatečným vyjádřením jejich přání a zájmů. U Porodních asistentek je tato odpověď totožná.

2. ročník, otázka č. 2 „Studium na dané vysoké škole splnilo má očekávání a uspokojuje mne“:

- a) naprosto dostatečně a ve většině případů
- b) jen v některých případech
- c) téměř vůbec
- d) nezodpovězeno

Graf č. 8 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 2

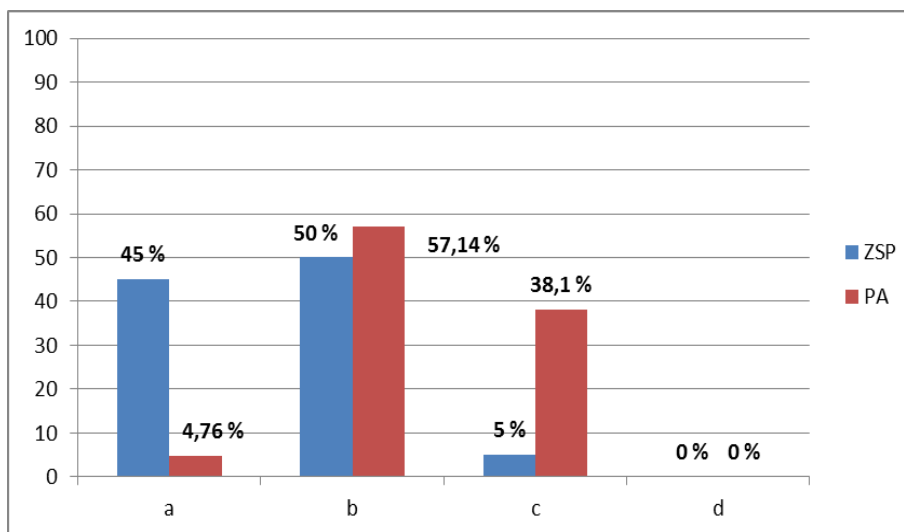
četnosti odpovědí										
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %	Celkem respondentů	Celkem respondentů v %
2 ZSP	6	30,00	14	70	0	0	0	0	20	100
2 PA	2	9,52	16	76,19	3	14,29	0	0	21	100

Tabulka č. 8 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 2

Naopak u druhé otázky týkající se splnění očekávání a uspokojení zájmu odpovědělo přes 70 % respondentů, že je jejich studium uspokojuje pouze v některých případech.

2. ročník, otázka č. 3 „Kdybych měl/a opět možnost volby studia na VŠ“:

- určitě bych opět volil/a stejnou školu
- váhal/a bych s volbou této školy
- již bych školu, kde nyní studuji, nevolil/a
- nezodpovězeno

Graf č. 9 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 3

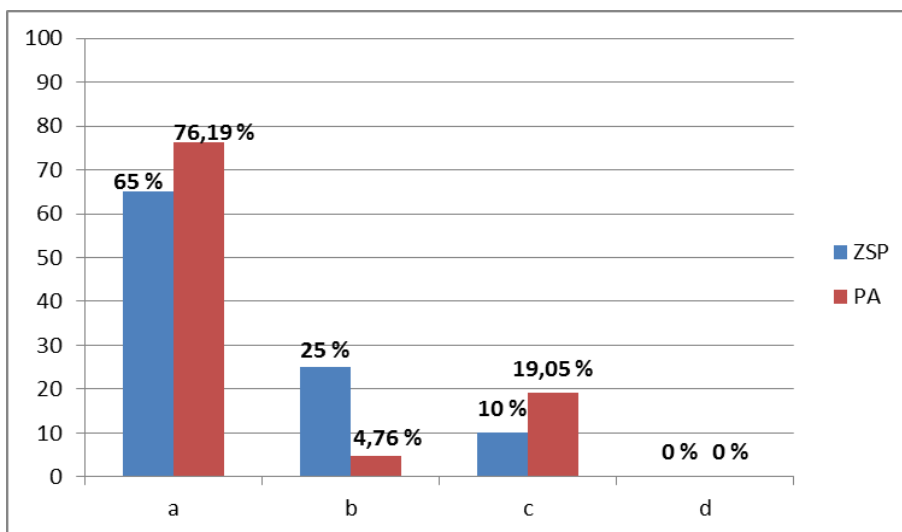
četnosti odpovědí										Celkem re-spondentů v %
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %	Celkem re-spondentů	
2 ZSP	9	45,00	10	50,00	1	5,00	0	0	20	100
2 PA	1	4,76	12	57,14	8	38,1	0	0	21	100

Tabulka č. 9 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 3

Kdyby tito studenti druhého ročníku měli opět možnost volby studia na vysoké škole, až 50 % z obou ročníků by se shodlo na tom, že by váhali s volbou této školy.

2. ročník, otázka č. 4 „Kdybych měl/a možnost změnit obor, který studuji“:

- a) daný obor bych neměnil/a
- b) volil/a bych jiný, ale podobný
- c) volil/a bych zcela jiný obor
- d) nezodpovězeno

Graf č. 10 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 4

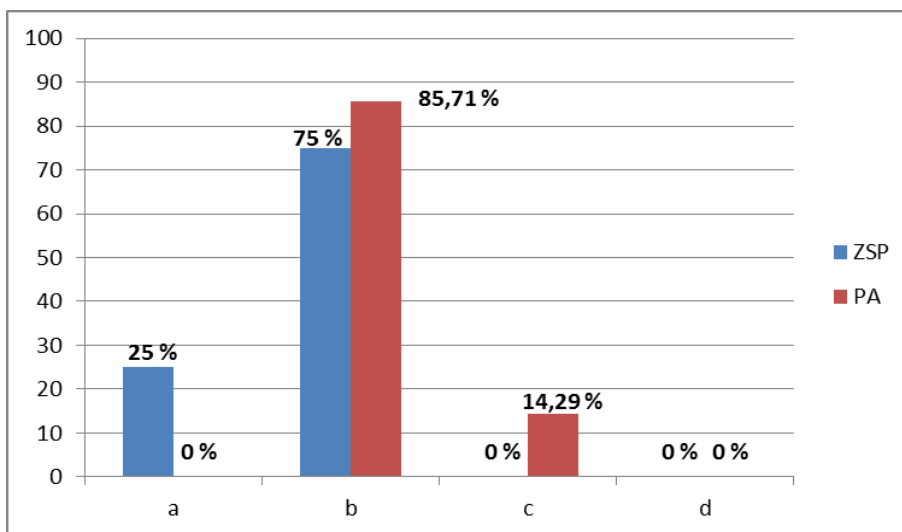
četnosti odpovědí										
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %	Celkem respondentů	Celkem respondentů v %
2 ZSP	13	65	5	25	2	10	0	0	20	100
2 PA	16	76,19	1	4,76	4	19,05	0	0	21	100

Tabulka č. 10 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 4

Oproti prvnímu ročníku jsou odpovědi na otázku změny oboru zcela jednoznačné. Většina dotazovaných studentů se shoduje v tom, že by daný obor neměnili.

2. ročník, otázka č. 11 „Jste spokojen/a s motivováním ze strany učitelů?“:

- a) určitě ano
- b) průměrně
- c) určitě ne
- d) nezodpovězeno

Graf č. 11 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 11

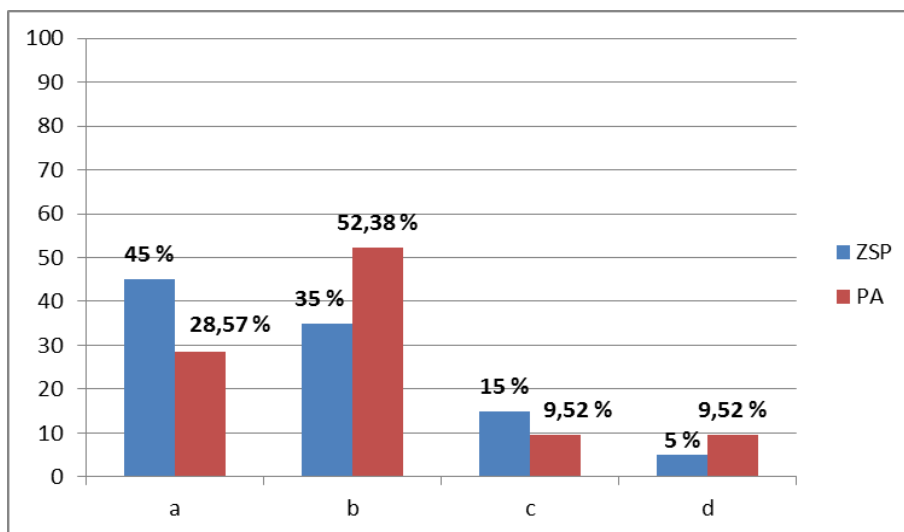
četnosti odpovědí										
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %	Celkem respondentů	Celkem respondentů v %
2 ZSP	5	25,00	15	75,00	0	0	0	0	20	100
2 PA	0	0	18	85,71	3	14,29	0	0	21	100

Tabulka č. 11 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 11

Ovšem to, jestli jsou studenti druhého ročníku oborů Zdravotně sociální pracovník a Porodní asistentka spokojeni s motivováním ze strany učitelů, je opět totožné. Odpovědi jasně ukazují, že jsou spokojeni s motivováním pouze průměrně.

2. ročník, otázka č. 12 „Co vám na studiu na VŠ vadí nejvíce?“:

- a) nezajímavé učební metody (pouhé odříkání látky)
- b) špatný přístup ze strany vyučujících (nejednají s vámi jako s kolegou)
- c) nedostatečný zájem o vyučovaný předmět (je jim jedno co a koho učí)
- d) nezodpovězeno

Graf č. 12 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 12

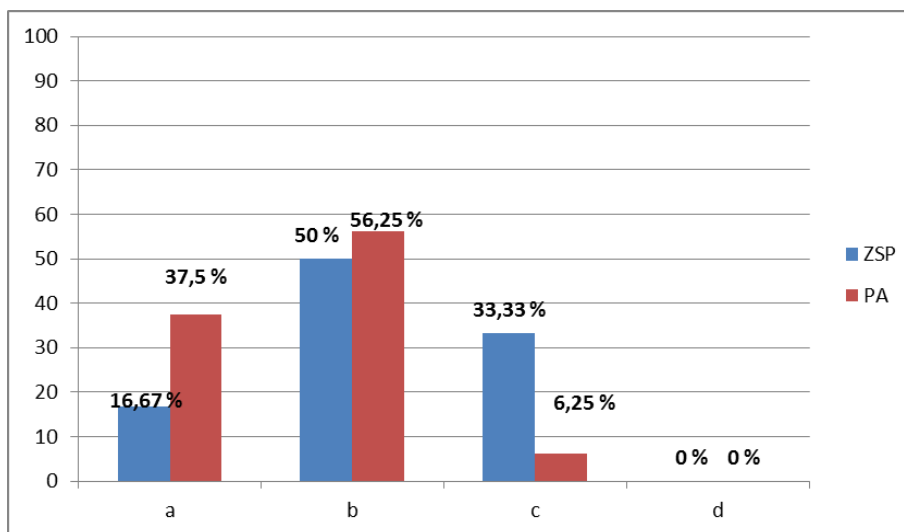
četnosti odpovědí										
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %	Celkem respondentů	Celkem respondentů v %
2 ZSP	9	45,00	7	35,00	3	15,00	1	5,00	20	100
2 PA	6	28,57	11	52,38	2	9,52	2	9,52	21	100

Tabulka č. 12 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 12

A co druhému ročníku vadí na vysoké škole nejvíce? U Porodních asistentek je to nevyhovující přístup ze strany vyučujících, to znamená, že se jich dotýká fakt, že s nimi vyučující nejednají jako s kolegy. Zdravotně sociálním pracovníkům v tomhle případě vadí nezajímavé učební metody.

3. ročník, otázka č. 1, „Volba vysoké školy, na které studuji, byla“:

- a) dostatečným vyjádřením mého přání a zájmu
- b) jen přibližným vyjádřením mých zájmů
- c) jen náhradním řešením
- d) nezodpovězeno

Graf č. 13 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 1

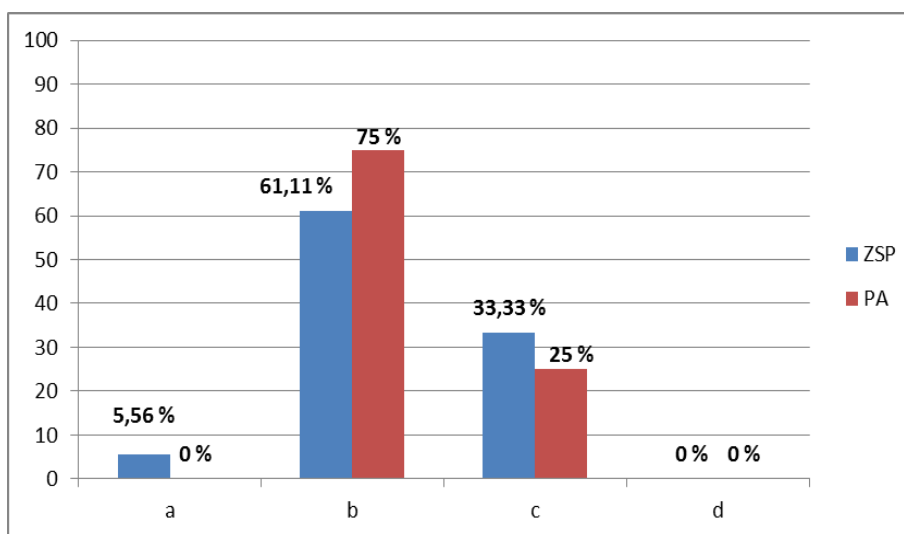
četnosti odpovědí										
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %	Celkem respondentů	Celkem respondentů v %
3 ZSP	3	16,67	9	50,00	6	33,33	0	0	18	100
3 PA	6	37,5	9	56,25	1	6,25	0	0	16	100

Tabulka č. 13 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 1

Dostáváme k odpovědím třetího ročníku. Zde jsou odpovědi zase trochu odlišné. Co se týče volby vysoké školy, kterou nyní studují, byla pouze přibližným vyjádřením jejich přání a zájmů, a to u obou oborů, u kterých byla zjišťována tato informace.

3. ročník, otázka č. 2 „Studium na dané vysoké škole splnilo má očekávání a uspokojuje mne“:

- a) naprosto dostatečně a ve většině případů
- b) jen v některých případech
- c) téměř vůbec
- d) nezodpovězeno

Graf č. 14 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 2

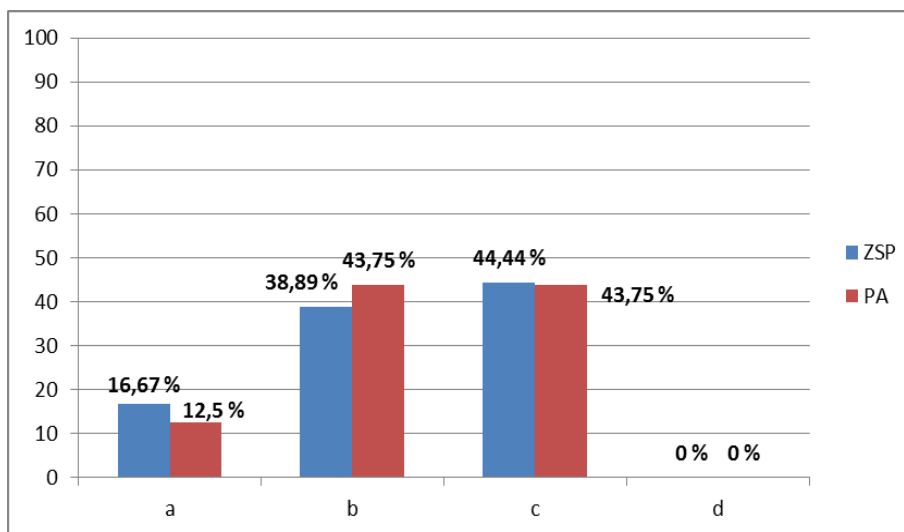
četnosti odpovědí										Celkem re-spondentů v %
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %	Celkem re-spondentů	
3 ZSP	1	5,56	11	61,11	6	33,33	0	0	18	100
3 PA	0	0	12	75	4	25,00	0	0	16	100

Tabulka č. 14 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 2

Zde jsou odpovědi u všech ročníků shodné. Studium na současné vysoké škole splnilo jejich očekávání pouze v některých případech. Shodují se na tom jak Zdravotně sociální pracovníci, tak Porodní asistentky.

3. ročník, otázka č. 3 „Kdybych měl/a opět možnost volby studia na VŠ“:

- a) určitě bych opět volil/a stejnou školu
- b) váhal/a bych s volbou této školy
- c) již bych školu, kde nyní studuji, nevolil/a
- d) nezodpovězeno

Graf č. 15 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 3

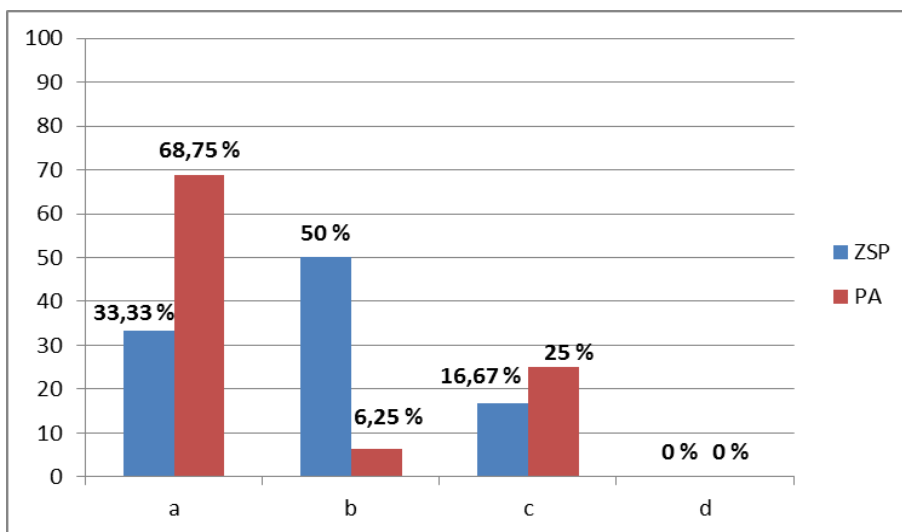
četnosti odpovědí										Celkem re-spondentů v %
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %	Celkem re-spondentů	
3 ZSP	3	16,67	7	38,89	8	44,44	0	0	18	100
3 PA	2	12,5	7	43,75	7	43,75	0	0	16	100

Tabulka č. 15 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 3

Kdyby ale třetí ročník oboru Zdravotně sociální pracovník měl znovu možnost volby vysoké školy, již by tuto školu opět nevolil. U Porodních asistentek je odpověď totožná v přibližně 44 %, dalších 44 % by s volbou této školy váhalo.

3. ročník, otázka č. 4 „Kdybych měl/a možnost změnit obor, který studuji“:

- a) daný obor bych neměnil/a
- b) volil/a bych jiný, ale podobný
- c) volil/a bych zcela jiný obor
- d) nezodpovězeno

Graf č. 16 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 4

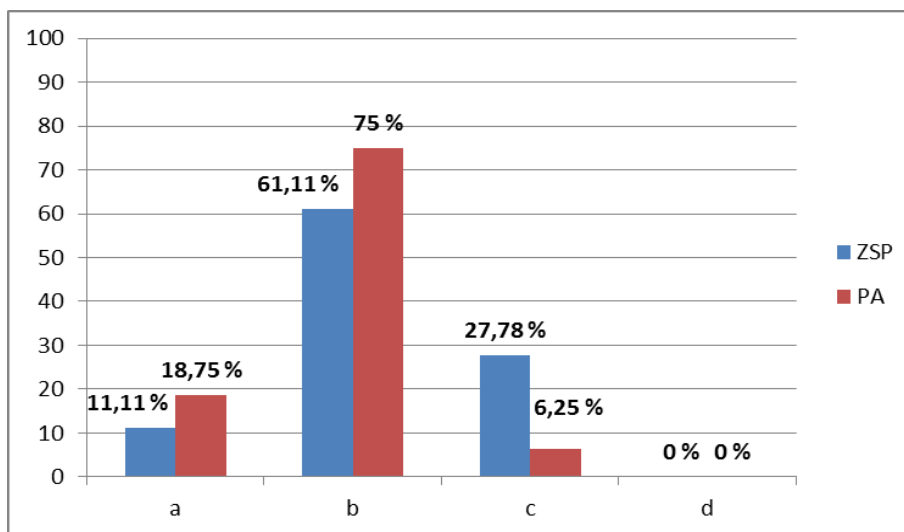
četnosti odpovědí										
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %	Celkem respondentů	Celkem respondentů v %
3 ZSP	6	33,33	9	50,00	3	16,67	0	0	18	100
3 PA	11	68,75	1	6,25	4	25,00	0	0	16	100

Tabulka č. 16 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 4

Porodní asistentky jsou spokojeny s výběrem oboru, který nyní studují, o čemž nás přesvědčilo téměř 70 % dotazovaných. U Zdravotně sociálních pracovníků ale polovina dotazovaných odpověděla, že by volili obor jiný, ale podobného zaměření.

3. ročník, otázka č. 11 „Jste spokojen/a s motivováním ze strany učitelů?“:

- a) určitě ano
- b) průměrně
- c) určitě ne
- d) nezodpovězeno

Graf č. 17 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 11

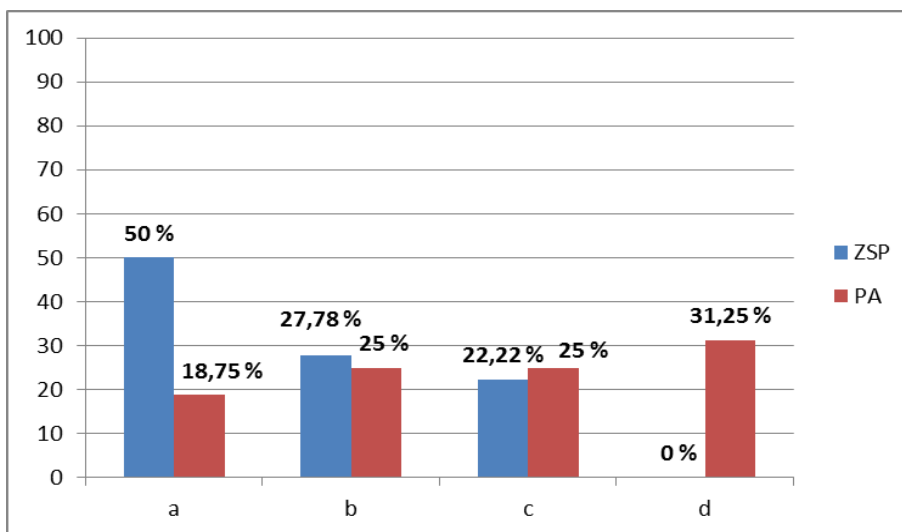
četnosti odpovědí										
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %	Celkem respondentů	Celkem respondentů v %
3 ZSP	2	11,11	11	61,11	5	27,78	0	0	18	100
3 PA	3	18,75	12	75,00	1	6,25	0	0	16	100

Tabulka č. 17 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 11

Jestli je třetí ročník spokojen s motivováním ze strany vyučujících, tak pouze průměrně. Shodují se na tom oba obory i předchozí analyzované ročníky.

3. ročník, otázka č. 12 „Co vám na studiu na VŠ vadí nejvíce?“:

- a) nezajímavé učební metody (pouhé odříkání látky)
- b) špatný přístup ze strany vyučujících (nejednají s vámi jako s kolegou)
- c) nedostatečný zájem o vyučovaný předmět (je jim jedno co a koho učí)
- d) nezodpovězeno

Graf č. 18 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 12

četnosti odpovědí										Celkem re-spondentů	Celkem re-spondentů v %
	počet "a"	počet "a" vyjádřeno v %	počet "b"	počet "b" vyjádřeno v %	počet "c"	počet "c" vyjádřeno v %	počet "d"	počet "d" vyjádřeno v %			
3 ZSP	9	50,00	5	27,78	4	22,22	0	0	18	100	
3 PA	3	18,75	4	25,00	4	25,00	5	31,25	16	100	

Tabulka č. 18 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 12

Závěr tohoto výzkumu nám ukazuje výsledky otázky „Co vám na studiu vadí nejvíce“. Zdravotně sociální pracovníci se v 50 % shodují na nezajímavých učebních metodách, naopak je překvapivé, že okolo 30 % studentů oboru Porodní asistentka na tuto otázku vůbec nezodpovědělo.

7.2 Otevřená otázka

V rámci otázky č. 15, která zněla „Kdybyste mohli na své VŠ něco změnit, co by to bylo?“, měli studenti možnost vyjádřit svůj názor a rozepsat se o tom, co jim konkrétně na vysoké škole schází, co jim vadí a co by chtěli změnit, kdyby tuto možnost měli. U studentů oboru Zdravotně sociální pracovník se za všechny tři ročníky nejvíce opakovaly tyto odpovědi:

- **lepší sestavení rozvrhu hodin** – studenti často popisovali, že rozvrh hodin je sestaven špatně, mnohdy bývají důležité předměty na pátek, což si také nepřejí. Upozorňovali také na dlouhé prodlevy mezi jednotlivými přednáškami nebo cvičeními, kdy pauzy dosahovaly až několika hodin.
- **Celková organizace oboru Zdravotně sociální pracovník a vedení** – studenti si stěžovali na vedení (blíže nespecifikováno), a na organizaci oboru ZSP.
- **Méně předmětů** – studenti by rádi upřednostnili kvalitu před kvantitou. Rádi by ubrali několik předmětů, které jim nepřijdou tak důležité.
- **Přístup vyučujících.**
- Konkrétně třetí ročník by uvítal **více volna**, a s tím související úpravu rozvrhu hodin, aby měli více času věnovat se psaní bakalářské práce a učení na státní závěrečné zkoušky.
- Studenty zde bylo také upozorněno na **zrušení „povinných“ přednášek**, které ze zákona povinné nejsou.

Odpovědi studentů oboru Porodní asistentka (za všechny tři ročníky) byly podobné odpovědím studentů programu Zdravotně sociální práce. Jejich odpovědi zahrnovaly změny:

- **přístupu,**
- **organizace,**
- **přístupu na praxi,**
- **rozvrhu hodin,**
- **úpravy předmětů** – resp. méně předmětů,
- studenti oboru PA také uvedli, že by uvítali, kdyby **letní praxe byla placená.**

8 DISKUZE

V této části práce se budu zabývat zjištěnými výsledky dotazníkového šetření. Cílem této práce bylo zjistit, zda jsou studenti Ústavu zdravotnických věd oborů Zdravotně sociální pracovník (první, druhý i třetí ročník) a Porodní asistentka (taktéž první, druhý i třetí ročník) spokojeni s výběrem svého zvoleného oboru a vysoké školy. Dalším cílem bylo posouzení spokojenosti s motivováním ze strany vyučujících a tím posledním zjištění nevyhovujících faktorů ve studiu.

Z výsledků je zřejmé, že studium na vysoké škole u obou oborů splnilo očekávání studentů a uspokojení pouze v některých případech. Tyto odpovědi se prolínají napříč všemi ročníky, to znamená, že všechny ročníky těchto dvou oborů odpověděly souhlasně. Kdyby ale tito studenti měli možnost změnit obor, který nyní na vysoké škole studují, druhé ročníky oborů Zdravotně sociální pracovník a Porodní asistentka by daný obor neměnili. K tomuto výsledku se přidal i třetí ročník oboru Porodní asistentka a zčásti také první ročník stejného oboru. Z toho tedy plyne, že studenti oboru Porodní asistentka jsou s výběrem oboru spokojeni a neměnili by ho za žádný jiný. Naopak první a třetí ročník oboru Zdravotně sociální pracovník by volil obor jiný, ale podobného zaměření.

Druhým cílem bylo zjištění spokojenosti s motivováním ze strany vyučujících. Zde se odpovědi jednoznačně shodují u všech studentů napříč všemi ročníky i zkoumanými obory. Odpovědi jsou jednoznačné, to znamená, že studenti jsou spokojeni s motivováním ze strany vyučujících pouze průměrně.

Posledním cílem bylo zjistit, co studentům na vysoké škole nevyhovuje, tedy jaké faktory mají za následek to, že studenti se svým studiem nejsou spokojeni. První, druhý i třetí ročník oboru Zdravotně sociální pracovník se v odpovědi shodli a přesvědčili nás o tom, že těmto studentům nejvíce vadí nezajímavé učební metody, jako je například pouhé odříkání vyučované látky pedagogem. Studenti prvního ročníku oboru Porodní asistentka odpověděli shodně jako Zdravotně sociální pracovníci, tedy tak, že jim vadí nezajímavé učební metody. Druhému ročníku ale naopak vadí špatný přístup ze strany vyučujících, a to až v 50 %. U třetího ročníku došlo u této otázky k tomu, že studenti buďto neodpověděli nebo zaznamenali více odpovědí, což jsem ve svém výzkumu musela zaznačit jako „nezodpovězeno“, neboť zpětně nelze zjistit, s jakou odpovědí daný student souhlasil více. S tím také souvisí otevřená otázka, ve které měli studenti možnost se vyjádřit a projevit svůj názor. Šlo o otázku s konkrétním zněním „Kdybyste mohli na své vysoké škole něco změnit, co

by to bylo?“. Většina studentů neváhala a zaznamenala své odpovědi. Bylo zajímavé, že odpovědi se v mnoha případech shodovaly. Nejčastěji se mezi odpověďmi vyskytovala úprava rozvrhu hodin, organizace oboru a přístup ke studentům.

Výsledky tedy v konečném případě nejsou ani nijak neuspokojivé, ani nijak pozitivní. Pro mě osobně byla zajímavá otázka, která souvisela s možností změny oboru, konkrétně otázka č. 4. Je zajímavé, že například Porodní asistentky by daný obor neměnily, ale na druhou stranu je z výsledků zřejmé, že volba vysoké školy je uspokojuje jen v některých případech. Znamená to tedy, že by se chtěly věnovat vybranému oboru ale na jiné vysoké škole?

Nejvíce mě ale zajímaly odpovědi na otevřenou otázku. Dotazník, který byl vytvořen pro zjištění kvality studijní motivace, nám totiž odpovídá pouze na obecné otázky. Pokud bychom chtěli zjistit nějaké konkrétní faktory, které vedou ke spokojenosti nebo nespokojenosti, museli bychom vytvořit dotazník další, ve kterém by se hlouběji zaměřovalo na konkrétní prvky spojené s výukou a studiem. Proto byl tento dotazník doplněn o otevřenou otázku, abychom mohli alespoň nahlédnout do myslí studentů a poznat jejich názory na studovanou vysokou školu.

Kdybych mohla něco doporučit pro to, aby se studentům více vyhovělo v jejich požadavcích, které byly zmíněny v otevřené otázce, bylo by to určitě lepší sestavení rozvrhu hodin. Tato negativní reakce na špatně sestavený rozvrh hodin se opakovala v mnoha odevzaných dotaznících, proto by bylo možná vhodné zamyslet se nad jeho úpravou. Studentům převážně nevyhovují velké časové prodlevy mezi jednotlivými předměty. U třetího ročníku, kterého jsem také součástí, souhlasím s názorem, který zde byl vysloven, tedy zajištění více volna pro psaní bakalářské práce a učení na státní závěrečné zkoušky. Není jednoduché být ve škole „od rána do večera“, učit se na zkoušky, psát bakalářskou práci a stresovat se učením na státní závěrečné zkoušky. Převážně pro dojíždějící studenty může být tato skutečnost velmi stresující a vyčerpávající. Dalším doporučením na základě otevřené otázky by bylo upřednostnění kvality nad kvantitou. Názory studentů, se kterými souhlasím i já, nabádají vedení k tomu, aby se zrušily méně potřebné předměty a dbalo se více na kvalitu vyučovaného předmětu, než na jejich kvantitu. Troufám si tvrdit, že zlepšením nebo alespoň snahou řešit tyto problémy, které byly zjištěny díky mému dotazníku, je možné dosáhnout lepší prestiže a převážně spokojenosti studentů se zvoleným oborem a vysokou školou, což je pro celé školství to nejlepší, neboť základním prvkem kvalitního

vzdělávání jsou spokojení studenti. Samozřejmě nelze nikdy vyhovět vždy a všem najednou, protože příliš benevolentní podmínky by měly na studium špatný dopad. Ve výsledku jde pouze o skloubení potřeb studentů s tím, co má vysoká škola studentům zajistit, a co si z tohoto celého procesu mají odnést. Jde tedy o kompromis, který může být založen právě na zpětné vazbě studentů, kterou například i tento dotazník nabízí.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo zjistit míru motivovanosti a spokojenosti studentů s vybranou vysokou školou a zvoleným oborem, míru spokojenosti s motivováním ze strany vyučujících a zjištění faktorů, které mají negativní dopad na motivovanost studentů. Výzkum se týkal studentů prvního, druhého a třetího ročníku oborů Zdravotně sociální pracovník, jakožto zástupce složky sociální, a Porodní asistentka, jakožto zástupce složky zdravotní. Výsledky jsem získala z rozdaných dotazníků, které jsem pro lepší přehlednost přepracovala do grafů a tabulek.

Z výzkumu vyplynulo, že studium splnilo očekávání a uspokojuje studenty pouze v některých případech. Pokud by měli studenti příležitost nové volby oboru, část z nich by tento obor neměnila a zbylí studenti by volili obor jiný, ale podobný. Bylo také zjištěno, že studenti jsou spokojeni s motivováním ze strany pedagogů pouze průměrně, takže jejich motivace v tomto případě nedosahuje takové hodnoty, jaké by měla. V návaznosti na studijní motivaci bylo zaznamenáno, že studentům nevyhovují současné učební metody. Pokud by měli svou vysokou školu zvolit znovu, většina by s volbou váhala. Co se týče konkrétní interpretace odpovědí na faktory, které by studenti chtěli změnit, jednalo by se o úpravu rozvrhu hodin. To znamená, že by uvítali méně předmětů a celkové kratší prodlevy mezi jednotlivými semináři a přednáškami. Také by změnili přístup vyučujících směrem k nim.

Z výše uvedených důvodů bych doporučila, aby vedení ústavu více přihlíželo na požadavky a návrhy studentů. Pochopitelně se nelze zavděčit všem. Jde o vyjádření kompromisu mezi vedením a studenty, kteří by jistě změny určitě uvítali. Pokud by se na toto téma chtělo vedení zaměřit více, doporučovala bych provést anketu zaměřenou na zjištění konkrétních faktorů nebo dotazník, který by byl více zaměřen na potřeby a přání studentů. Vzájemné pochopení a komunikace může vést k lepšímu pocitu a radosti užívat si studentská léta, a ne být pouze neustále pod tlakem a ve stresu z demotivujících motivačních faktorů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

- [1] ČAKRT, Michal, 2010. *Typologie osobnosti. Volba povolání, kariéra a profesní úspěch*. Praha: Management Press, s.r.o. ISBN 978-80-7261-220-8.
- [2] ČÁP, Jan a Jiří MAREŠ, 2001. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-463-X.
- [3] GÉRINGOVÁ, Jitka, 2011. *Pomáhající profese – tvořivé zacházení s odvrácenou stranou*. Praha: Triton.
- [4] GOLDMANN, Radoslav a Martina CICHÁ, 2004. *Etika zdravotní a sociální práce*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 80-244-0907-0.
- [5] GRECMANOVÁ, Helena, HOLOUŠOVÁ, Drahomíra, URBANOVSKÁ, Eva a Antonín BŮŽEK, 1998. *Obecná pedagogika II*. Olomouc: Hanex. ISBN 80-85783-24-X.
- [6] HRABAL, Vladimír, MAN, František a Isabella PAVELKOVÁ, 1984. *Psychologické otázky motivace ve škole*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. ISBN 14-566-84.
- [7] KAMENÍKOVÁ, Miloslava a Miroslava KYASOVÁ, 2003. *Ošetřovatelské diagnózy na porodním sále*. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-0285-1.
- [8] KELNAROVÁ, Jarmila a Eva MATĚJKOVÁ, 2014. *Psychologie 2. díl. Pro studenty zdravotnických oborů*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3600-6.
- [9] KOHOUTEK, Rudolf et al., 1996. *Základy pedagogické psychologie*. Brno: Akademické nakladatelství CERM. ISBN 80-85867-94-X.
- [10] KOHOUTEK, Rudolf, 1998. *Osobnost a sebepoznání studentů*. Brno: Akademické nakladatelství CERM. ISBN 80-7204-087-1.
- [11] KUTNOHORSKÁ, Jana, 2007. *Etika v ošetřovatelství*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2069-2.
- [12] KUTNOHORSKÁ, Jana, CICHÁ, Martina a Radoslav GOLDMANN, 2011. *Etika pro zdravotně sociální pracovníky*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3843-7.

- [13] LAUFER, Hartmut, 2008. *99 tipů pro úspěšné vedení lidí*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2445-4.
- [14] MATOUŠEK, Oldřich et al., 2001. *Základy sociální práce*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-473-7.
- [15] MAYEROVÁ, Marie, 1997. *Stres, motivace a výkonnost*. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-7169-425-8.
- [16] NAKONEČNÝ, Milan, 2015. *Motivace chování*. Praha: Triton. ISBN 978-80-7387-830-6.
- [17] PANAJOTIS, Capirkaloglu, 2012. *Úvod do psychologie osobnosti*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-40333-1.
- [18] ROTSCHEDL, Jiří. Studenty vysokých škol je nutné motivovat!. In: *Hospodářské noviny*, 2009 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-39049540-studenty-vysokych-skol-je-nutne-motivovat>
- [19] SLEZÁKOVÁ, Lenka, et al., 2010. *Ošetrovatelství v gynekologii a porodnictví*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3373-9.
- [20] ŠTROMEROVÁ, Zuzana, et al., 2010. *Porodní asistentkou krok za krokem. Praktický rádce pro porodní asistentky (a zvědavé rodiče)*. Praha: Argo. ISBN 978-80-257-0324-3.
- [21] ÚLEHLA, Ivan, 2005. *Umění pomáhat*. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-86429-36-9.
- [22] VRÁNOVÁ, Věra, 2007. *Historie babictví a současnost porodní asistence*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-1764-6.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ZSP Zdravotně sociální pracovník.

PA Porodní asistentka.

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 – 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 1	32
Graf č. 2 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 2	33
Graf č. 3 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 3	34
Graf č. 4 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 4	35
Graf č. 5 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 11	36
Graf č. 6 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 12	37
Graf č. 7 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 1	38
Graf č. 8 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 2	39
Graf č. 9 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 3	40
Graf č. 10 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 4	41
Graf č. 11 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 11	42
Graf č. 12 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 12	43
Graf č. 13 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 1	44
Graf č. 14 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 2	45
Graf č. 15 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 3	46
Graf č. 16 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 4	47
Graf č. 17 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 11	48
Graf č. 18 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 12	49

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 1	32
Tabulka č. 2 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 2	33
Tabulka č. 3 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 3	34
Tabulka č. 4 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 4	35
Tabulka č. 5 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 11	36
Tabulka č. 6 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 12	37
Tabulka č. 7 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 1	38
Tabulka č. 8 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 2	39
Tabulka č. 9 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 3	40
Tabulka č. 10 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 4	41
Tabulka č. 11 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 11	42
Tabulka č. 12 - 2. ročník ZSP a PA, otázka č. 12	43
Tabulka č. 13 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 1	44
Tabulka č. 14 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 2	45
Tabulka č. 15 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 3	46
Tabulka č. 16 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 4	47
Tabulka č. 17 - 3. ročník ZSP a PA, otázka č. 11	48
Tabulka č. 18 - 1. ročník ZSP a PA, otázka č. 12	49

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Dotazník – kvalita studijní motivace	61
---	----

PŘÍLOHA Č. 1 DOTAZNÍK – KVALITA STUDIJNÍ MOTIVACE

Dobrý den, jmenuji se Michaela a jsem studentkou 3. ročníku oboru Zdravotně sociální pracovník. Prosim o vyplnění dotazníku obsahujícího 15 otázek. Průměrná doba vyplnění jsou 3 minuty. Dotazník je anonymní a bude sloužit pouze k účelům bakalářské práce. Vyplněním dotazníku můžete dopomoci ke zlepšení současné situace na naší škole 😊. Děkuji.
(kusendova.michaela@gmail.com)

1. Volba vysoké školy, na které studuji, byla:

- a. dostatečným vyjádřením mého přání a zájmu
- b. jen přibližným vyjádřením mých zájmů
- c. jen náhradním řešením

2. Studium na dané vysoké škole splnilo má očekávání a uspokojuje mne:

- a. naprosto dostatečně ve většině případů
- b. jen v některých případech
- c. téměř vůbec

3. Kdybych měl/a opět možnost volby studia na VŠ:

- a. určitě bych opět volil/a stejnou školu
- b. váhal/a bych s volbou této školy
- c. již bych školu, kde nyní studuji, nevolil/a

4. Kdybych měl/a možnost změnit obor, který studuji:

- a. daný obor bych neměnil/a
- b. volil/a bych obor jiný, ale podobný
- c. volil/a bych zcela jiný obor

5. Obor, který nyní na VŠ studuji:

- a. chci zcela určitě dostudovat, je to mé přání a záleží mi na tom
- b. mohu jej dostudovat i nemusím, je mi to jedno
- c. nemám žádný zájem ho dostudovat

6. K úspěšnému dokončení VŠ:

- a. se snažím úspěšně zvládnout všechny požadované předměty
- b. se snažím zvládnout úspěšně jen některé, jiné jen průměrně
- c. se věnuji jen těm, které pokládám za důležité, ostatním nevěnuji velkou pozornost – jen je nakonec musím nějak udělat

7. Většina předmětů, které studuji, souvisí s oborem, který studuji (a s praxí, kterou bych měl/a realizovat):

- a. velmi (můžou ovlivňovat profesní úspěšnost v oboru)
- b. jen částečně (jen v některých situacích v daném oboru)
- c. téměř vůbec nic neovlivňují

8. Způsob zvládnání většiny předmětů může ovlivnit úspěšné dokončení studia:

- a. zásadním způsobem (úspěšné dokončení studia)
- b. může studium komplikovat
- c. nemůže mít na nic vliv

9. V současné době existuje dostatek důvodů, proč:

- a. se cítím dobře, jsem spokojená/ý, nemám důvod nic měnit
- b. se cítím jednou spokojená/ý, jindy propadám smutku a nepohodě
- c. se cítím rozmrzele, nešťastně, nevidím důvod k radosti

10. Jaký byl váš nejdůležitější faktor při volbě VŠ:

- a. vlastní iniciativa
- b. rodina, přátelé
- c. vidina pozdějšího uplatnění na trhu práce

11. Jste spokojen/a s motivováním ze strany učitelů?

- a. určitě ano
- b. průměrně
- c. určitě ne

12. Co vám na studiu na VŠ vadí nejvíce?

- a. nezajímavé učební metody (pouhé odříkání látky)
- b. špatný přístup ze strany vyučujících (nejednají s vámi jako s kolegou)
- c. nedostatečný zájem o vyučovaný předmět (je jim jedno, co a koho učí)

13. Do jaké míry vás rodina na VŠ podporuje?

- a. jsou s mým studiem spokojeni a podporují mě
- b. nepodporují, jsem na VŠ proti jejich vůli
- c. je jim to jedno

14. Jak vnímáte pro sebe roli (význam) vašeho studia na VŠ?

- a. jako průměrné vzdělání (nutnost jako např. maturita)
- b. jako „něco navíc“
- c. ještě nechci jít pracovat, proto chci co nejdéle studovat

15. OTEVŘENÁ OTÁZKA: Kdybyste mohli na své VŠ něco změnit, co by to bylo?

16. Jsem studentem/studentkou (ročník a obor):